

ORDU

İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

KONGRE ÖZET KİTAPÇIĞI

CONGRESS ABSTRACT BOOK

08-10 MAYIS / MAY 2025, ORDU / TÜRKİYE

I. TÜRKÇENİN ULUSLARARASI ROLÜ, KÜLTÜREL YERİ VE ÖĞRETİMİ KONGRESİ

ÖZET KİTAPÇIĞI

8-10 MAYIS 2025

ORDU

Editör

Doç. Dr. Hasan Hüseyin MUTLU

Dağıtım

Ordu Üniversitesi / Ordu

Genel ağı: turkok.odu.edu.tr

e-posta: 2025turkok@gmail.com

Dizgi-Grafik Tasarım

Dr. Öğr. Üyesi Emrah AKMAN

Dr. Öğr. Üyesi Enes ÇİNPOLAT

Arş. Gör. Muhammed Eren UYGUR

Eriřim Tarihi

20.07.2025

1. Baskı

Adres: Ordu Üniversitesi Cumhuriyet Yerleřkesi PK 52200 Altınordu / ORDU

Telefon: 0452 226 52 00

Instagram: @turkok2025

ORDU
İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

Onur Konuğu / Guest of Honour

**PROF. DR.
ABDURRAHMAN
GÜZEL**

Türkçe Eğitimi alanının kurucusu Prof. Dr. Abdurrahman Güzel, Antalya'da doğdu. İlkokul, ortaokul ve liseyi Antalya'da bitirdi. Milli Eğitim Bakanlığı adına, 1416 sayılı Kanun uyarınca, 1966 Şubat ayında Almanya'ya giderek Mart 1966-Şubat 1967 tarihleri arasında "Goethe-Institut Grafrath/Obb ve Rothenburg/Odt'de, Almanca (lisan) öğrenimini yaptı.

Lisans öğrenimini, 1970 yılında, Orientalisches Institut an der Universitaet Wien'de (Viyana Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Şarkiyat Enstitüsü, Türkoloji Bölümü) tamamladı.

Doktora öğrenimini de 1973 yılında aynı üniversitede (Orientalisches Institut an der Universitaet Wien), Prof. Dr. Herbert Wan Duda, Prof. Dr. Herbert Jansky, Prof. Dr. Andreas Tietze, ve Prof. Dr. Hans Ludwig Gottschalk'ın yanında tamamladı. Burada, "Ali in der Bektaschi-Dichtung, besonders des 16. Jhd't's" adlı doktora tezini hazırladı. 8 Haziran 1973 tarihinde "Doktor" ünvanını aldı.

14 Temmuz 1974 tarihinde Hacettepe Üniversitesi, Sosyal ve İdari Bilimler Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'ne "Öğretim Görevlisi" olarak atandı.

30 Nisan 1980 tarihinde, "Kaygusuz Abdal'ın Hayatı ve Eserleri" üzerine yaptığı çalışmayla "(Üniversite Eylemli) Doçent" ünvanını aldı.

14 Temmuz 1974-1 Kasım 1985 tarihleri arasında Hacettepe Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde "Öğretim Üyesi" olarak görev yaptı. Aynı zamanda Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsünde Türk Dili ve Edebiyatı Yüksek Lisans ve Doktora dersleri verdi.

1983 Ekim-1984 Eylül tarihleri arasında, 2547 sayılı YÖK Kanunu'nun 39. maddesi uyarınca Almanya'nın Giessen Üniversitesinde "Misafir Öğretim Üyesi" olarak iki sömestr ders verdi. Bu sırada :

1. Deutsche Gesellschaft für Volkskunde, Universität Regensburg,
2. Österreich Verein für volkskunde, Universität Wien,
3. Schweizerische Geneeschaft für Volkskunde Universität Bern,
4. Österreichische Akademik der Wissenschaftene üye seçildi.

10 Ekim 1985 tarihinde, 2547 Sayılı YÖK Kanunu'nun ilgili hükümleri gereğince yapılan sınavlar sonucunda "Profesör" ünvanını aldı ve Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Bölümüne "Bölüm Başkanı" olarak atandı.

30 Eylül 1989-Şubat 1994 tarihleri arasında da Milli Eğitim Bakanlığı "Talim ve Terbiye Kurulu Üyesi" olarak çalıştı.

1994-1998 yılları arasında Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesinde "Rektör" olarak görev yaptı.

Ekim 1998-Haziran 2001 tarihleri arasında KKTC, Girne American Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Bölümünde "Öğretim Üyesi" olarak çalıştı.

Eylül 2001-16 Ekim 2003 tarihleri arasında Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Türkçenin Eğitimi Öğretimi Bölümünde "Öğretim Üyesi" olarak çalıştı. 16 Ekim 2003'te emekli oldu.

16 Ekim 2003'ten itibaren Başkent Üniversitesinde çalışmalarına devam etmektedir.

KURULLAR

DÜZENLEME KURULU

Prof. Dr. Orhan Baş	Ordu Üniversitesi	Kongre Onursal Başkanı
Doç. Dr. Hasan Hüseyin Mutlu	Ordu Üniversitesi	Kongre Başkanı
Dr. Öğr. Üyesi Vehbi Akdi	Ordu Üniversitesi	Kongre Koordinatörü
Prof. Dr. İlker Aydın	Ordu Üniversitesi	Düzenleme Kurulu Başkanlığı
Prof. Dr. Keziban Tekşan	Ordu Üniversitesi	Düzenleme Kurulu Başkanlığı
Doç. Dr. Pınar Kanık Uysal	Ordu Üniversitesi	Düzenleme Kurulu Başkanlığı
Dr. Öğr. Üyesi Enes Çinpolat	Ordu Üniversitesi	Düzenleme Kurulu Başkanlığı
Prof. Dr. Süleyman Erkam Sulak	Ordu Üniversitesi	Düzenleme Kurul Üyesi
Doç. Dr. Tolga Aktürk	Ordu Üniversitesi	Düzenleme Kurul Üyesi
Doç. Dr. Erhan Yaylak	Ordu Üniversitesi	Düzenleme Kurul Üyesi
Dr. Öğr. Üyesi Emrah Akman	Ordu Üniversitesi	Düzenleme Kurul Üyesi
Arş. Gör. Muhammed Eren Uygur	Ordu Üniversitesi	Düzenleme Kurul Üyesi

BİLİM KURULU

Prof. Dr. Abdurrahman Güzel	Başkent Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Alparslan Okur	Sakarya Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Aliye Uslu Üstten	Gazi Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Bilge Bağcı Ayrancı	Aydın Adnan Menderes Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Deniz Melanlıoğlu	İstanbul Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Erhan Durukan	Trabzon Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Gıyasettin Aytaş	Gazi Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Hacı Halis Uslucan	Duisburg-Essen Üniversitesi	Almanya
Prof. Dr. İlker Aydın	Ordu Üniversitesi	Türkiye

Prof. Dr. İbrahim Gültekin	Türkiye Maarif Vakfı/İstanbul Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Kemalettin Deniz	Gazi Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Keziban Tekşan	Ordu Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Kutlay Yağmur	Tilburg Üniversitesi	Hollanda
Prof. Dr. Leylâ Karahan	TOBB Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Mehmet Kurudayıoğlu	Hacettepe Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Mehmet Ali Akıncı	Rouen Normandiya Üniversitesi	Fransa
Prof. Dr. Mustafa Durmuş	Hacettepe Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Mustafa Kurt	Gazi Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Müzeyyen Altunbay	Giresun Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Nevin Akkaya	Dokuz Eylül Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Nezir Temur	Gazi Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Salim Küçük	Ordu Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Tazegül Demir Atalay	Kafkas Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Tobias Schröedler	Duisburg-Essen Üniversitesi	Almanya
Prof. Dr. Ülker Şen	Gazi Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Yusuf Avcı	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Filiz Mete	Hacettepe Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Beytullah Karagöz	Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Ahmet Başkan	Hitit Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Banu Özdemir	Kütahya Dumlupınar Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Emrah Boylu	Bartın Üniversitesi/Yunus Emre Enstitüsü	Türkiye
Doç. Dr. Gökhan Kayır	Manisa Celâl Bayar Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Haluk Güngör	Gazi Üniversitesi	Türkiye

Doç. Dr. Liana Chkonia	Batum Şota Rustaveli Devlet Üniversitesi	Gürcistan
Doç. Dr. Mehmet Alver	Giresun Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Mehmet Emre Çelik	Ondokuz Mayıs Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Önder Çangal	Gaziantep Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Pınar Kanık Uysal	Ordu Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Sema Noyan	Karabük Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Süleyman Erkam Sulak	Ordu Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Üzeyir Süğümlü	Ordu Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Tayfun Haykır	Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi	Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Dženana Bračković	Uluslararası Saraybosna Üniversitesi	Bosna-Hersek
Dr. Öğr. Üyesi Enes Çinpolat	Ordu Üniversitesi	Türkiye
Dr. Erlan Alaşbayayev	Ahmet Yesevi Üniversitesi	Kazakistan
Dr. Öğr. Üyesi Vehbi Akdi	Ordu Üniversitesi	Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Veli Kutay	Giresun Üniversitesi	Türkiye
Öğr. Gör. Dr. Ceren Özmen	Hacettepe Üniversitesi	Türkiye
Öğr. Gör. Dr. Esra Kocaman Gürata	Hacettepe Üniversitesi	Türkiye
Öğr. Gör. Dr. Osman Albayrak	Giresun Üniversitesi	Türkiye
Öğr. Gör. Dr. Seçil ALACA	İstanbul Üniversitesi	Türkiye

DAVETLİ KONUŞMACILAR

Prof. Dr. İbrahim Gültekin	Türkiye Maarif Vakfı/İstanbul Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Kutlay Yağmur	Tilburg University	Hollanda
Prof. Dr. Mehmet Ali Akıncı	Université de Rouen Normandie	Fransa
Prof. Dr. Mustafa Durmuş	Hacettepe Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Nezir Temur	Gazi Üniversitesi	Türkiye

Prof. Dr. Tobias Schrödler	University of Duisburg-Essen	Almanya
Doç. Dr. Emrah Boylu	Bartın Üniversitesi/ Yunus Emre Enstitüsü	Türkiye
Doç. Dr. Liana Chkonia	Batumi Shota Rustaveli State University	Gürcistan
Dr. Öğr. Üyesi Dženana Bračković	International University of Sarajevo	Bosna- Hersek
Dr. Öğr. Üyesi Erlan Alaşbayev	Ahmet Yesevi Üniversitesi (Ахмет Ясауи университеті)	Kazakistan

Davetli Konuşmacılar / Keynote Speakers

PROF. DR. İBRAHİM
GÜLTEKİN
(TÜRKİYE)

PROF. DR. KUTLAY
YAĞMUR
(HOLLANDA)

PROF. DR. MEHMET ALİ
AKINCI
(FRANSA)

PROF. DR. MUSTAFA
DURMUŞ
(TÜRKİYE)

PROF. DR. NEZİR
TEMUR
(TÜRKİYE)

PROF. DR. TOBIAS
SCHROEDLER
(ALMANYA)

DOÇ. DR. EMRAH BOYLU
(TÜRKİYE)

DOÇ. DR. LIANA CHKONIA
(GÜRCİSTAN)

DR. DŽENANA BRAČKOVIĆ
(BOSNA-HERSEK)

DR. ERLAN ALAŞBAYEV
(KAZAKİSTAN)

SUNUŞ

Değerli bilim insanları, kıymetli araştırmacılar ve saygıdeğer katılımcılar,

Türkçemizin dilbilimsel, kültürel ve eğitimsel boyutlarını disiplinlerarası bir yaklaşımla incelemek üzere bilim insanlarını, araştırmacıları, eğitimcileri ve öğrencileri bir araya getiren Türkçenin Uluslararası Rolü, Kültürel Yeri ve Öğretimi Kongresi'nin özet kitapçığını sizlere sunmaktan büyük bir onur ve mutluluk duyuyoruz.

Ev sahipliğini üstlenen Ordu Üniversitesi öncülüğünde düzenlenen bu kongre, Türkçenin dünya çapındaki rolünü, kültürel etkisini ve öğretimine yönelik güncel yaklaşımları ele almayı hedefleyen önemli bir akademik platform olma niteliği taşımaktadır. Kongremiz, farklı disiplinlerden gelen uzmanlar arasında iş birliğini teşvik ederek, Türkçenin dilsel ve kültürel zenginliğine ilişkin yeni çözüm önerilerinin tartışılmasına zemin hazırlamaktadır. Sunulan bildiriler ve düzenlenen oturumlar aracılığıyla, katılımcılarımızın Türkçe ile ilgili öne çıkan çalışmaları yakından inceleme ve bu alandaki yenilikleri takip etme imkânı bulacağına inanıyoruz.

Bu önemli bilimsel etkinliğin hayata geçirilmesinde vizyonu ve emeğiyle yolumuzu aydınlatan başta ev sahibi Ordu Üniversitesi Rektörlüğü olmak üzere, değerli paydaşlarımız Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB), Yunus Emre Enstitüsü, Ordu Valiliği ve Ordu İl Millî Eğitim Müdürlüğü'ne değerli katkı ve desteklerinden dolayı en içten şükranlarımızı sunarız.

Elinizdeki bu özet kitapçığı, kongre boyunca sunulan birbirinden değerli bildirileri ve bu bildirilerle zenginleşen bilimsel tartışmaları bir araya getirmektedir. Bu çalışmaların, Türkçenin dünya dilleri arasındaki yerini güçlendirme, zengin kültürel mirasını koruma ve gelecek nesillere aktarma misyonumuza önemli bir katkı sunacağına gönülden inanıyoruz.

Bu vesileyle, kongremize bildiri sunarak bilimsel birikimlerini bizlerle paylaşan tüm akademisyenlere, oturumları yöneten değerli hocalarımıza ve katılım göstererek kongremizi anlamlı kılan herkese teşekkür eder, kongre özet kitapçığının alana ilgi duyan tüm okurlar için faydalı bir kaynak olmasını dileriz.

Saygılarımızla,

Kongre Düzenleme Kurulu

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ.....	viii
YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNE ÖZGÜN BİR KATKI: KAVRAMSAL METAFOR KULLANIMI	13
SPOTİFY PLATFORMUNDA TÜRKİYE’DE EN ÇOK DİNLENEN ŞARKILARDAKİ DİL KULLANIMI	14
YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE KÜLTÜR AKTARIMI: NAKİ TEZEL’İN TÜRK MASALLARI ÖRNEĞİ	15
YABANCILAR İÇİN TÜRKÇE DERS KİTAPLARINDA KÜLTÜREL ÖGELER	16
YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE YARATICI YAZMA TEKNİĞİ OLARAK TASVİR.....	17
YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE HEDEF KÜLTÜR VE KAYNAK KÜLTÜR ETKİLEŞİMİNİN NASIL, HANGİ ARAÇLA VE NE KADAR OLMASI GEREKTİĞİNE DAİR TESPİTLER.....	18
YENİ NESİL TEKNOLOJİK ARAÇLARIN YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNE ENTEGRASYONU: BİR BİBLİYOGRAFYA ÇALIŞMASI	19
YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇENİN ÖĞRETİMİNİNDE SÖZ SIRASI ALMA DURUMLARININ İNCELENMESİ.....	20
TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİNDE YALANCI EŞDEĞER KELİMELERİN ETKİSİ: ANADİLİ ARAPÇA OLAN ÖĞRENCİLER ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA.....	22
YENİ İSTANBUL TÜRKÇE ÖĞRETİM SETİ’NİN DİL BECERİLERİ STRATEJİLERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	23
KAYGI VE MOTİVASYON KAVRAMLARI İLE İLGİLİ TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİ ALANINDA YAPILMIŞ TEZLER ÜZERİNE BİR İNCELEME	25
TÜRKÇE ÖĞRETMENİ ADAYLARININ EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLERE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ.....	26
ÖĞRENCİLERİN SÖZLÜ İLETİŞİM BECERİLERİNE VE DİJİTAL DAVRANIŞLARINA YÖNELİK ARAŞTIRMALARIN ANALİZİ.....	27

YAPAY ZEKÂ DESTEKLİ YAZMA EĞİTİMİNE YÖNELİK ÇALIŞMALARIN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ	29
ALMANYA'DA İKİNCİ DİL VE YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİ: MEVCUT DURUM, SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ.....	31
HANGİ KELİMELERİ ÖĞRETELİM: İNGİLİZCE BİLENLER İÇİN HAZIRLANAN İKİ SÖZLÜĞÜN KELİME ÖĞRETİMİ BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ	32
ÜSTÜN ZEKÂLI VE YETENEKLİ İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNE TÜRKÇE ÖĞRETİMİ: OKUMA-ANLAMA, YAZMA VE DİL BİLGİSİ BECERİLERİNE KURAMSAL BİR BAKIŞ.....	33
YAPAY ZEKÂ VE İNSAN ÜRETİMİ B1 DÜZEYİ YAZMA ETKİNLİKLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI	34
YABANCI/İKİNCİ DİL YETERLİĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİNDE KELİME TABANLI TANIMA TESTLERİ.....	35
2024 ORTAOKUL TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN OKUMA EĞİTİMİ AÇISINDAN GETİRDİĞİ YENİLİKLER	36
TÜRKÇEYİ YABANCI DİL OLARAK ÖĞRENENLERİN BÜRÜNSEL ALGI BECERİLERİ.....	37
YABANCI/İKİNCİ DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRENİCİLERİNİN DİL BİLGİSİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ.....	38
TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİNDE MATERYAL KULLANIMI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA.....	39
TÜRKÇE VE TÜRK KÜLTÜRÜ DERSLERİNİN BİRLEŞİK KRALLIK'TAKİ DURUMU	40
TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİNDE ARTIRILMIŞ GERÇEKLİK UYGULAMASI: DELIGHTEX (COSPACE EDU) ÖRNEĞİ	41
TÜRKÇE ÖĞRENEN ULUSLARARASI ÖĞRENCİLERİN HAZIRBULUNUŞLUK DÜZEYLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA	42
TARİHTEN BUGÜNE BOSNA HERSEK'TE TÜRKÇE ÖĞRETİMİNE PANORAMİK BİR BAKIŞ.....	43

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE ZAMİRLER KONUSUNUN ELE ALINIŞI: YENİ İSTANBUL ULUSLARARASI ÖĞRENCİLER İÇİN TÜRKÇE DERS KİTABI A1 ÖRNEĞİ.....	44
DİLLER İÇİN AVRUPA ORTAK BAŞVURU METNİ (D-AOBM) ÇERÇEVESİNDE ARACILIK KAVRAMININ İNCELENMESİ	45
5. SINIF TÜRKÇE DERS KİTAPLARINDA YER ALAN DEYİMLER VE ATASÖZLERİ ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA	46
H. H. KREIDER, TÜRKÇE EĞİTİMİNE KATKILARI VE TÜRKÇE ÖĞRETİMİ AMAÇLI YAZDIĞI KİTAPLAR	47
D-AOBM TEMELLİ İLETİŞİMSEL DİL YETKİNLİKLERİNE DAYALI RUBRİK GELİŞTİRME: YABANCI/İKİNCİ DİL OLARAK TÜRKÇE AKADEMİK YAZMA ÖRNEĞİ.....	49
ANLAMIN SABİT OLMAYAN DOĞASI: ETKİLEŞİMLİ MEDYA BAĞLAMINDA TÜRKÇENİN YABANCI/İKİNCİ DİL OLARAK ÖĞRETİMİ.....	50
FOREIGN SERVICE INSTITUTE (FSI) TARAFINDAN YAYIMLANAN TEMEL TÜRKÇE ÖĞRETİMİ SETİNİN İNCELENMESİ	51
ORTAK TÜRKÇE MESELESİ AZERBAYCAN BASININDA.....	52
A1 SEVİYESİNDE ÖĞRETİLEN İSİM SOYLU KELİMELEİN SÖZVARLIĞININ VE KÖKENLERİNİN YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNE ETKİSİ (YENİ İSTANBUL ULUSLARARASI ÖĞRENCİLER İÇİN TÜRKÇE DERS KİTABI ÖRNEĞİ)	53
YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE “YENİ İSTANBUL ULUSLARARASI ÖĞRENCİLER İÇİN TÜRKÇE C1” DERS KİTABININ DEĞERLER EĞİTİMİ AÇISINDAN İNCELENMESİ	54
YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİ ÜZERİNE YAPILMIŞ LİSANSÜSTÜ TEZLERİN İNCELENMESİ (2020-2025)	55
YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN YENİ İSTANBUL VE ÉDITO METOT KİTAPLARININ KÜLTÜREL UNSURLARA YER VERME DURUMU AÇISINDAN İNCELENMESİ	56
TÜRKÇE DERSİNDE OTANTİK ÖĞRENME YÖNTEMİ İLE DÖRT TEMEL DİL BECERİSİ EĞİTİMİ İÇİN OTANTİK KAZANIM ÖNERİLERİ	57

YABANCI/İKİNCİ DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE MÜZİĞİN KULLANIMINA YÖNELİK YAPILAN AKADEMİK ÇALIŞMALARIN DEĞERLENDİRİLMESİ	58
YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİ DERS KİTAPLARINDA ÇEVRE EĞİTİMİ.....	59
B1 SEVİYESİNDEKİ TÜRK SOYLU ÖĞRENCİLERİN YAZILI ÜRETİMLERİNDE AKTARIM KAYNAKLI DİL SAPMALARININ İNCELENMESİ	60
KÜLTÜR, MEKÂN VE DİL İLİŞKİSİ BAĞLAMINDA YABANCILARIN TÜRKİYE’DEKİ MEKÂN ALGILARI ÜZERİNE BİR İNCELEME.....	61
TÜRKÇE EĞİTİMİ ALANINDA ÖZEL YETENEKLİ ÖĞRENCİLERİ KONU ALAN ARAŞTIRMALAR ÜZERİNE BETİMSSEL BİR İNCELEME	62
TÜRKÇE DERSİ “ORTAK SINAVLARI”NA İLİŞKİN ARAŞTIRMALAR: BETİMSSEL İÇERİK ANALİZİ.....	63
DİLLER İÇİN AVRUPA ORTAK BAŞVURU METNİ DİNLEME KAZANIMLARININ ÜSTBİLİŞSEL STRATEJİLER AÇISINDAN İNCELENMESİ.....	64
YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİ ALANI TÜRKÇE METİNLERLE TÜRK KÜLTÜRÜNÜN YABANCILARA ÖĞRETİLMESİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA: ORDU İLİ SAĞIRLI KÖYÜ EFSANESİ ÖRNEĞİ.....	65
MEB 2024 VE TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMLARININ TÜRKÇE DİL GELİŞİM KAZANIMLARI AÇISINDAN KARŞILAŞTIRILMASI	66

ORDU

İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNE ÖZGÜN BİR KATKI: KAVRAMSAL METAFOR KULLANIMI

Bayram BAŞ¹

¹Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul, Türkiye
bbas@yildiz.edu.tr

Özet

Bu çalışma, yabancılara Türkçe öğretimi sürecinde kavramsal metaforların dilsel, kavramsal ve kültürel gelişimi nasıl desteklediğini ele almaktadır. Kavramsal metaforlar, bireyin soyut kavramları somut deneyimler aracılığıyla anlamlandırmasına imkân tanıyan zihinsel yapılardır. Lakoff ve Johnson'un kavramsal metafor teorisinden hareketle, dilin yalnızca bir iletişim aracı değil aynı zamanda düşünsel bir sistem olduğu vurgulanmıştır. Çalışmada, kavramsal metaforların deyim ve atasözü öğretiminde, soyut kavramların anlamlandırılmasında, dil bilgisel yapıların açıklanmasında ve akademik söylemin geliştirilmesinde nasıl işlev gördüğü açıklanmıştır. Ayrıca sınıf içi uygulamalara örnekler verilerek metafor kullanımının öğrencinin kavramsal esnekliğini, kültürel uyumunu ve ifade çeşitliliğini nasıl artırdığı tartışılmıştır. Metafor kullanımında dikkat edilmesi gereken hususlar; metaforların aşırı soyut olmaması, öğrencinin kültürel arka planına uygun seçilmesi ve görsel-deneyimsel desteklerle pekiştirilmesi gerekliliği üzerine değerlendirmeler yapılmıştır. Kavramsal metaforların, yabancılara Türkçe öğretiminde bilişsel, kültürel ve iletişimsel boyutları bütüncül bir yaklaşımla öğretmenin güçlü bir aracı olarak öne çıktığı sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kavramsal Metafor, Kavramsal Esneklik, Kültürel Uyum, İfade Çeşitliliği

ORDU

İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

SPOTİFY PLATFORMUNDA TÜRKİYE’DE EN ÇOK DİNLENEN ŞARKILARDAKİ DİL KULLANIMI

Ahmet AKÇAY¹

¹Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Ağrı, Türkiye
aakcay@agri.edu.tr

Özet

İnternetin yaygınlaşması ile müzik dinlemeye aracılık eden pek çok uygulama geliştirilmiştir. Bunlardan biri olan Spotify, çevrim içi veya çevrim dışı kullanılabilen yaygın bir müzik dinleme platformudur. Daniel Ek ve Martin Lorentzon tarafından kurulan platform İsveç kökenlidir. Aylık abonelik sistemiyle kullanıcılarına istedikleri türde müzik dinlemelerine imkân tanımaktadır. 2013 yılından itibaren ülkemizde hizmet veren Spotify, abone sayısını sürekli artırmayı başarmıştır. Kullanıcı sayısı göz önüne alındığında müzik platformlarında yer alan şarkıların sözlerinin Türkçe açısından uygun olması beklenmektedir. Dilden dile dolaşan şarkı sözlerinin etki alanlarından biri günlük dildir. Çok hızlı bir şekilde yayılan sözler, konuşma dilinde yeni fakat Türkçeye uygun olmayan ifadelerin yer almasına neden olabilmektedir. Bu çalışmanın amacı, müzik dinlemek amacıyla çok sayıda kullanıcı tarafından tercih edilen bir müzik platformunda, en fazla dinlenme oranına ulaşan müzik parçalarındaki dil kullanımını incelemektir.

Çalışma nitel araştırma yöntemine göre gerçekleştirilmiştir. Veri toplama yöntemi olarak doküman incelemesine başvurulmuştur. Araştırmanın evrenini dijital müzik platformlarından biri olan Spotify müzik uygulaması, örneklemini ise bu platform üzerinde Türkiye’de en çok dinlenen ilk 50 Türkçe şarkı oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri 2023 yılının Kasım-Aralık aylarında Spotify uygulamasında en çok dinlenen 50 Türkçe şarkının sözleri incelenerek toplanmıştır. Verilerin analizinde frekans ve yüzdeden yararlanılmıştır. Araştırma sonucunda Türkiye’de en fazla dinlenen şarkıların sözlerinde argo kelimelerin kullanıldığı ve yabancı kökenli kelimelere sıklıkla yer verildiği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Türkçe, Dil Kullanımı, Spotify

ORDU

İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE KÜLTÜR AKTARIMI: NAKİ TEZEL'İN TÜRK MASALLARI ÖRNEĞİ

Keziban Tekşan¹ & Beyzanur Şahin²

¹Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Ordu Üniversitesi, Ordu, Türkiye
keziban@odu.edu.tr

² Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Ordu Üniversitesi, Ordu, Türkiye
24531100013@ogrenci.odu.edu.tr

Özet

Bu çalışmanın amacı yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde, Naki Tezel'in Türk Masalları kitabındaki masalların kültür aktarımını gerçekleştirme durumu belirlenmeye çalışmaktır. Veriler doküman incelemesi yöntemi ile toplanmış içerik analizi yöntemi ile oluşturulmuştur. Araştırmanın evrenini "Türk Masalları" kitabındaki 54 masal oluşturmaktadır. İçlerinden 20 tanesi örneklem olarak seçilmiş ve edinilen kültürel unsurlar Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Bildirisinde belirlenen 8 kültürel öğelere ve alt öğelere göre sınıflandırılmıştır. Naki Tezel'in Türk Masalları kitabında en çok yararlanılan kültürel unsur atasözleri ve deyimler (98) iken en az yararlanılan kültürel unsur edebiyat-sanat ve müzik (7) olmuştur. Edinilen bulgular dikkate alındığında masalların yabancılara Türkçe öğretiminde geleneklerimizi ve folklorumuzu ana dili Türkçe olmayan öğrencilere aktarabilmesi açısından yeterli olduğu sonucuna varılıp, dil eğitimi alanında yararlanılması yönünde öneride bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Dil, Yabancı Dil Olarak Türkçe, Kültür, Kültür Aktarımı, Türk Dili, Naki Tezel, Türk Masalları

ORDU

İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

YABANCILAR İÇİN TÜRKÇE DERS KİTAPLARINDA KÜLTÜREL ÖGELER

Nevin AKKAYA¹

¹Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir, Türkiye
nevin.akkaya@deu.edu.tr

Özet

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde hedef kültürün paylaşımının hedef dili öğrenecek olan bireylere katkı sağladığı gerçeğinden yola çıkarak yabancı uyruklu bireylere Türkçeyi öğretmek amacıyla hazırlanan ders materyallerinden Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Ders Kitaplarında (B1-B2) kültürel paylaşımın nasıl işlendiği incelenmiştir. Çalışmada Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni (D-AOBM) dünya bilgisi (genel kültür) ve değerler, inançlar, tutumlar başlıkları doğrultusunda, seçilen kitaplardaki ünitelerde bulunan okuma metinleri incelenmiştir. Okuma metinlerinden başlıklar doğrultusunda tematik kelime kodları oluşturulmuştur. Bu kodlar başlıklara göre tasnif edilmiştir. Kodların tasnifli oransal dağılımları tablolastırılmıştır. Çalışmada nitel araştırma desenlerinden belgesel tarama yöntemi kullanılmıştır. B1 seviyesinde dünya bilgisi başlığında toplam 55, değerler, inançlar ve tutumlar başlığında toplam 100 koda ulaşılmıştır. B2 seviyesinde dünya bilgisi başlığında toplam 89, değerler, inançlar ve tutumlar başlığında 129 koda ulaşılmıştır. B1 ve B2 kitaplarının toplamındaki kod oranlarına bakıldığında ise dünya bilgisi başlığına ait 144 kodun, değerler, inançlar ve tutumlar başlığında 229 kodun bulunduğu, söz konusu kitaplarda değerler, inançlar ve tutumlar başlığında sayısal olarak daha fazla koda yer verildiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi, Dil, Kültür, Kültürel Paylaşım, Genel Yeterlilikler

ORDU
İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE YARATICI YAZMA TEKNİĞİ OLARAK TASVİR

Salim KÜÇÜK¹

¹Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Fen-Edebiyat Fakültesi, Ordu Üniversitesi, Ordu, Türkiye
sa_kucuk@odu.edu.tr

Özet

Yabancılar Türkçe öğretmede öğretim programı ve öğretmenden sonra en önemli görev ders kitaplarına düşmektedir. Öğretmenin eğitim ve öğretim yönünden yeterliliği gibi ders kitaplarının da yeterlilik ve eksiklikleri bulunmaktadır. Yabancılar dil öğretiminde göz önünde bulundurulması gereken hususlardan biri de ders kitaplarında yaratıcılık yani özgünlüktür.

Güdüleyici bir yazma etkinliği olarak değerlendirilebileceğimiz yaratıcı yazma çalışmaları kaynak dilin yabancılar öğretiminde başvurulan yöntemlerden biridir. Türkçenin yabancılar öğretiminde yazma çalışmalarında tasvirden yaratıcı yazma tekniği olarak yararlanmak mümkündür. *Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni*'nden hareketle yabancılar Türkçe öğretmeyi amaçlayan ders kitaplarında yaratıcı yazma ile ilgili söz konusu hedef davranışlara ne kadar yer verildiğini durum tasviri yöntemiyle tespit etmeyi amaçlayan bu çalışmada *Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe* ders kitabı setinden (A1-A2, B1-B2, C1) hareketle yaratıcı yazma ve tasvir ilişkisi konu edinilerek tasvire dil öğretimi yönünden yeterince yer verilip verilmediği yaratıcılık bağlamında incelenmiş ve değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil Olarak Türkçe, Türkçe Öğretimi, Yaratıcı Yazma, Tasvir, Ders Kitapları

ORDU

İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE HEDEF KÜLTÜR VE KAYNAK KÜLTÜR ETKİLEŞİMİNİN NASIL, HANGİ ARAÇLA VE NE KADAR OLMASI GEREKTİĞİNE DAİR TESPİTLER

Bilge BAĞCI AYRANCI¹, Yasemin ALCAN² & Ceren TÜZ³

¹Türkçe Eğitimi Bölümü, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın, Türkiye
bilge.ayranci@adu.edu.tr

²Türkçe Eğitimi Bölümü Yüksek Lisans Öğrencisi, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın, Türkiye
yaseminalcan085@gmail.com

³Türkçe Eğitimi Bölümü Yüksek Lisans Öğrencisi, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın, Türkiye
ceren.tuz47@gmail.com

Özet

Çalışmada, kültürün yabancı dil olarak Türkçe öğretimi sürecindeki rolü, kültürel etkileşimin önemi ele alınmış; hedef ve kaynak kültür arasındaki etkileşimin nasıl, hangi araçlarla ve ne ölçüde sağlanması gerektiği değerlendirilmiştir. Literatürde yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kültürel etkileşim konusuna dair çeşitli çalışmaların sistematik şekilde incelenerek eğitim süreçlerine dahil edilmesi noktasında nasıl bir yol izlenmesi gerektiğine yönelik temel bir çerçeve oluşturulması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda araştırmada literatür taraması yönteminden yararlanılmıştır. Konuya ilişkin alanyazında yapılmış çeşitli çalışmalar incelenmiş ve bu çalışmalar araştırmacılar tarafından sistematik bir biçimde analiz edilmiştir. Bu verilerin analizi esnasında ise içerik analizi tekniğine başvurulmuştur. Araştırma sonucunda, dil öğretiminin kültür kavramından bağımsız düşünülemeyeceği ve bu doğrultuda, öğretim süreçlerinde ders kitapları, filmler, şarkılar, dijital teknolojiler, geleneksel sanatlar ve müzeler gibi çeşitli materyaller kullanılarak kültürel etkileşimin sağlanmasının gerekli olduğu belirlenmiştir. Hedef kültüre dair bilgi sahibi olunmasının dil öğrenimini daha etkili ve kalıcı hâle getirdiği tespit edilmiştir. Ayrıca incelenen çalışmalardan hareketle; kültürel unsurların öğretim sürecine sistemli biçimde entegre edilmesinin öğrenen bireylerin anlam oluşturma, iletişim kurma ve dil öğelerine ilişkin bağlamı kavrama gibi hususlarda yeterliliklerini geliştirdiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçtan hareketle ise Türkçe'nin yabancı dil olarak öğretimi sürecinde kültürel etkileşime önem verilmesi, öğretim programlarının kültürel unsurları kapsayıcı şekilde yapılandırılması ve öğretmenlerin kültürel bilgi konusunda donanım sahibi olmalarına dair önerilere yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi, Kültür, Kültürel Etkileşim

ORDU

İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

YENİ NESİL TEKNOLOJİK ARAÇLARIN YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNE ENTEGRASYONU: BİR BİBLİYOGRAFYA ÇALIŞMASI

Mesut GÜN¹ & Mustafa Barış BAŞTÜRK²

¹Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Mersin Üniversitesi, Mersin, Türkiye
mesutgun@mersin.edu.tr

²Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Mersin Üniversitesi, Mersin, Türkiye
mustafa.basturk@ihu.edu.tr

Özet

Yabancı dil öğretiminde yeni nesil teknolojilerin kullanılması teknolojinin her geçen gün gelişmesi ile birlikte ivme kazanmaktadır. Bu ivmeye ayak uydurmak için güncel araçlar kullanılarak yapılan çalışmalar takip edilmeli ve bu çalışmaların analizi doğru bir şekilde yapılmalıdır. Türkçenin yabancı bir dil olarak öğretilmesi yeni nesil teknolojik gelişmelerin ışığında yapılırsa hem eğitimden alınan verim artırılacak hem öğretmene kolaylık sağlanacak hem de zamandan tasarruf edilecektir. Eğitimciler bu yeni nesil teknolojileri iyi bilmeli ve derslerine en doğru şekilde entegre etmelidirler. Bu doğrultuda çalışmanın amacı yeni nesil teknolojilerin eğitimde ve dil öğretiminde kullanımını içeren araştırmaların, Türkçeyi yabancı dil olarak öğreten eğitimcilere yardımcı olması ve bu alanda çalışma yapacak kişilere kolaylık sunmasıdır. Çalışmada sanal gerçeklik ve yapay zekâ araçlarının eğitimde ve dil öğretiminde kullanımı ile ilgili araştırmalar incelenmiştir. Bu tür çalışmalar yabancı literatürde daha fazla yer aldığından ağırlıklı olarak yabancı literatüre yer verilmiştir. Makale, kitap ve bu alanda çalışılan tezlerin incelenmesine öncelik verilmiştir. Bu çalışmaların eğitimcilerimize ve bu alanda çalışan kişilere yol göstermesi temenni edilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bibliyografya, Sanal Gerçeklik, Yabancılar Türkçe Öğretimi, Yapay Zekâ

ORDU

İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇENİN ÖĞRETİMİNDE SÖZ SIRASI ALMA DURUMLARININ İNCELENMESİ

Esma Yağmur YELLİ¹, Sevinç AKSAY ALBUZ² & Filiz METE³

¹Türkçe Hazırlık Birimi, Yüksek İhtisas Üniversitesi, Ankara, Türkiye
yagmuryelli@yiu.edu.tr

²Millî Eğitim Bakanlığı, Ankara, Türkiye
sevincaksay@gmail.com

³Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Hacettepe Üniversitesi, Ankara, Türkiye
filizmete@hacettepe.edu.tr

Özet

Yüzyıllar boyunca çeşitli etkenler sebebiyle yabancı dil olarak en çok öğrenilen ve öğretimi yapılan dillerden biri de Türkçedir. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi yapılırken dönemin ihtiyaç ve önerilerine göre çeşitli yaklaşım, yöntem, teknik, stratejilerden yararlanılmıştır. Günümüzde ise diğer Avrupa ülkelerinde olduğu gibi Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni'nin de önerdiği eylem odaklı yaklaşım, iletişimsel yaklaşımın üzerine yapılandırılarak Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi gerçekleştirilir. Bu yaklaşımlar ve dolayısıyla da Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni temelini 1970'li yıllardan beri kullanılan, dil öğretiminin en kolay ve anlaşılır yolu olan dil işlevlerinden alır. Bu nedenle de diğer yabancı dil öğretim programlarında olduğu gibi Türkçenin yabancı dil öğretimine yönelik hazırlanan dil öğretim programlarının da zeminini dil işlevleri oluşturur. Dil işlevleri ile dil yapılarının, kuralcı ve ezbere dayalı bir öğretimi değil, gerçek hayattaki dilin kullanımı şeklinde öğretimi esas alınır. Dil işlevleri, insanın dil aracılığıyla iletişim kurmasını amaçlar ve dilin kullanımıyla ortaya çıkan eylemler olarak tanımlanır.

Bu çalışmanın amacı söz sırası alma işlevinin ders kitaplarında ne kadar ele alındığını ve çeşitli söz sırası alma durumlarında hangi stratejilerin kullanıldığını belirlemektir. Bu amaçla inceleme nesneleri doküman analiziyle incelenmiş, betimsel analiz ile analiz edilmiştir. Sonuç olarak karşılıklı konuşmaların başlangıç aşamasında söz sırası alma işlevinin en çok kullanıldığı kitabın Yedi İklim Ders Kitabı olduğu, devam ettirme aşamasında en çok söz sırası alma işlevinin yine Yedi İklim Ders Kitabı'nda olduğu ve bitiş aşamasında söz sırası alma işlevinin en çok kullanıldığı kitabın Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı olduğu görülmüştür. Başlangıç aşamasında en çok kullanılan dil işlevi Yabancılar İçin Türkçe ve Yeni Hitit 3 ders kitaplarında hitap etmeyken Yedi İklim'de bilgi amaçlı soru sorma/yanıt verme işlevidir. Devam ettirme

aşamasında en çok kullanılan dil işlevi her üç kitapta da bilgi amaçlı soru sorma/yanıt verme işlevidir. Bitiş aşamasında ise en çok kullanılan dil işlevi Yeni Hitit 3'te açıklama/ tanımlama yapma, Yabancılar İçin Türkçe'de teşekkür etme ve Yedi İklim'de ise bilgi amaçlı soru sorma/yanıt vermedir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, Dil İşlevleri, Söz Sırası Alma İşlevi

ORDU

İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİNDE YALANCI EŞDEĞER KELİMELERİN ETKİSİ: ANADİLİ ARAPÇA OLAN ÖĞRENİCİLER ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA

Ayşenur EMEKTAR¹, Sevinç AKSAY ALBUZ² & Filiz METE³

¹Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Hacettepe Üniversitesi, Ankara, Türkiye
aysenuremektar@hacettepe.edu.tr

²Millî Eğitim Bakanlığı, Ankara, Türkiye
sevincaksay@gmail.com

³Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Hacettepe Üniversitesi, Ankara, Türkiye
filizmete@hacettepe.edu.tr

Özet

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde anadili aktarımının öğrenme sürecine etkisi önemli bir araştırma konusu olarak yer almaktadır. Türk ve Arap milletlerinin tarihsel süreçte oluşturduğu kültürel etkileşim, diller arasında ortak unsurların oluşması sonucunu doğurmuştur. Bu süreçte anlamı aynı olan pek çok ortak kelimenin yanı sıra anlam bakımından farklılaşan kelimeler de ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda, anadili Arapça olan öğrenciler için Türkçede karşılaşılan yalancı eş değer kelimelerin Türkçeyi öğrenme sürecinde hem kolaylaştırıcı hem engelleyici etkileri olabilmektedir. Bu çalışmada, anadili Arapça olan öğrencilerin Türkçedeki yalancı eş değer kelimeleri nasıl algıladıkları ve bu kelimelerin öğrencilerin öğrenme sürecine etkileri incelenmiştir. Çalışmanın verileri, nitel ve nicel verilerin bir arada kullanıldığı karma yöntem deseni ile oluşturulmuştur. Nicel boyutta betimsel tarama modeli, nitel boyutta ise doküman analizi ve yarı yapılandırılmış görüşme formuna yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe, Arapça, Dilsel Aktarım, Yalancı Eş Değerlik

ORDU

İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

YENİ İSTANBUL TÜRKÇE ÖĞRETİM SETİ'NİN DİL BECERİLERİ STRATEJİLERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Hasan Hüseyin MUTLU¹, Yasemin BAŞKAN² & Mevlüde YİĞİT³

¹Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Ordu Üniversitesi, Ordu, Türkiye
hasanhuseyinmutlu@hotmail.com

²Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Giresun Üniversitesi, Giresun, Türkiye
yasemin.baskan@giresun.edu.tr

³Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ordu Üniversitesi, Ordu, Türkiye
umay.katun.1907@gmail.com

Özet

Uluslararası ilişkilerin gelişmesi, bireylerde ana dilleri dışında bir yabancı dil öğrenme ihtiyacını artırmaktadır. Bu ihtiyaç Türkçeye de yansımakta; günümüzde pek çok ülkeden farklı nedenlerle Türkiye'ye gelen bireyler Türkçe öğrenmeye yönelmektedirler. Türkçenin yabancı dil olarak nitelikli ve kalıcı biçimde öğretilmesi amacıyla çeşitli materyaller kullanılmakta bu materyallerin başında ise ders kitapları gelmektedir. Ders kitaplarında yer alan etkinlikler aracılığıyla bireylerin dinleme/izleme, okuma, konuşma ve yazma becerilerinin geliştirilmesi hedeflenmektedir. Etkinliklerde kullanılan dinleme/izleme, konuşma, okuma ve yazma stratejileri Türkçeyi öğrenen bireylerin temel dil becerilerini etkili biçimde kullanabilmeleri için anahtar bir rol oynamaktadır. Dil stratejileri, dil becerilerinin işlevsel olarak kullanılmasını sağlaması bakımından büyük önem arz etmektedir. Web of Science, Scopus, ERIC gibi veri tabanlarında yapılan alan yazını taramasında; Yedi İklim, Yeni Hitit, Gazi gibi öğretim setlerinin dil becerisi stratejileri açısından incelendiği çeşitli bilimsel makale ve lisansüstü tezlere ulaşılmıştır. Ancak bu çalışmalarda Yeni İstanbul Türkçe Öğretim Seti'nin tüm dil seviyeleri ve tüm dil becerileri bakımından bütüncül şekilde ele alınmadığı görülmüştür. Bu doğrultuda bu araştırmanın amacı; Yeni İstanbul Türkçe Öğretim Seti'ni A1, A2, B1, B2 ve C1 seviyeleri kapsamında incelemek ve kitaplarda dört temel dil becerisine (dinleme/izleme, okuma, konuşma ve yazma) yönelik stratejilerin ne ölçüde yer aldığını belirlemektir. Araştırmanın bu yönüyle alan yazınına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Araştırma, temel nitel araştırma desenine göre yürütülecektir. Araştırmanın veri kaynağını Yeni İstanbul Türkçe Öğretim Seti oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından 2006 ve 2019 Türkçe Öğretim Programları doğrultusunda geliştirilen Dil Becerileri Stratejileri Çizelgesi kullanılacaktır. Öğretim setindeki etkinlikler, bu çizelge temel alınarak incelenecektir. Veriler, doküman incelemesi yöntemiyle toplanacak ve betimsel analiz tekniğiyle çözümlenecektir.

Analiz sonucunda elde edilen bulgular tablolarla sunulacak ve yorumlanacaktır. Bu sayede öğretim setindeki etkinliklerdeki dil stratejilerinin kullanım sıklığı ve dağılımı belirlenecek; elde edilen bulgular doğrultusunda öneriler sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi, Ordu Üniversitesi, Okuma Anlama

ORDU

İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

KAYGI VE MOTİVASYON KAVRAMLARI İLE İLGİLİ TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİ ALANINDA YAPILMIŞ TEZLER ÜZERİNE BİR İNCELEME

Ahmet BAŞKAN¹

¹Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Yeni Türk Dili Anabilim Dalı, Hitit Üniversitesi, Çorum, Türkiye

ahmetbaskan@hitit.edu.tr

Özet

Bu çalışmada, kaygı ve motivasyon kavramları ile ilgili Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında yapılmış tezler incelenmiştir. Bu bağlamda, kavramların her biri için yüksek lisans ve doktora düzeyinde kaç tez olduğu, bu tezlerin hangi alanlar ile ilişkilendirilerek sunulduğu ve kavramların hangi alt becerileri ile ilgili olduğu hususları ortaya konmuştur. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda “kaygı” kavramına yönelik dinleme kaygısı ile ilgili bir doktora, bir yüksek lisans tezi; okuma kaygısı ile ilgili bir yüksek lisans tezi, konuşma kaygısına yönelik altı adet yüksek lisans tezi, yazma kaygısına yönelik ise dört adet yüksek lisans tezi olmak üzere on üç adet tez tespit edilmiştir. Bu tezlerde temel dil becerilerine yönelik kaygı düzeyleri ile “anlama becerileri”, “öz yeterlik”, “iletişim stratejilerini kullanma”, “geri bildirim” kavramları arasındaki ilişkilerin incelendiği görülmüştür. “Motivasyon” kavramının Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kaygıya göre daha az incelendiği gözlemlenmiştir. Bu bağlamda YÖKSİS veri tabanında motivasyon kavramının yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında yalnızca iki tezde incelendiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kaygı, Motivasyon, Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi, Lisansüstü Tezler

ORDU

İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

TÜRKÇE ÖĞRETMENİ ADAYLARININ EĞİTİM İÇERİKLİ FİMLERE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

Beytullah KARAGÖZ¹ & Tufan KOÇYİĞİT²

¹Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat, Türkiye
beytullah.karagoz@gop.edu.tr

²Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat, Türkiye

Özet

Bu çalışma, Türkçe öğretmeni adaylarının eğitim içerikli filmlere ilişkin görüşlerini incelemeyi amaçlamaktadır. Türkçe Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören 86 katılımcı ile gerçekleştirilen araştırmada, nitel araştırma deseni kullanılmıştır. Veriler, açık uçlu sorulardan oluşan bir anket aracılığıyla toplanmış ve içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmiştir. Araştırma bulguları, öğretmen adaylarının eğitim içerikli filmleri mesleki ve kişisel gelişimlerinde faydalı bulduklarını göstermektedir. Katılımcıların çoğunluğu, filmlerdeki eğitimci karakterlerin rol model olabileceğini ve bu karakterlerin meslek yaşamlarında karşılaşılabilecek durumlara ilişkin çözüm yolları sunabileceğini ifade etmiştir. Ayrıca, eğitim içerikli filmlerin evrensel değerlerin kazandırılmasında etkili olduğu, sınıf ortamında dayanışmayı artırdığı ve öğretim aracı olarak kullanılabileceği belirtilmiştir. Bununla birlikte, filmlerin yıllık ders planlarının uygulanmasında zaman kaybına neden olabileceği gibi çekinceler de dile getirilmiştir. Araştırma, eğitim içerikli filmlerin öğretmen adaylarının mesleki gelişimine katkıda bulunabileceğini vurgulamakta ve bu filmlerle ilgili farkındalığın artırılması gerektiğini önermektedir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe Öğretmeni Adayı, Eğitim İçerikli Filmler, Mesleki Gelişim, Değer

ORDU

İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

ÖĞRENCİLERİN SÖZLÜ İLETİŞİM BECERİLERİNE VE DİJİTAL DAVRANIŞLARINA YÖNELİK ARAŞTIRMALARIN ANALİZİ

Mazhar BAL¹ & Ece Sıla SERİN²

¹Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Akdeniz Üniversitesi, Antalya, Türkiye
mazharbal@akdeniz.edu.tr

²Türkçe Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı, Akdeniz Üniversitesi, Antalya, Türkiye
serinecesila@gmail.com

Özet

Bu çalışmanın amacı, okul çağı çocuklarının sözlü iletişim beceri ve dijital davranışları arasındaki ilişkiyi ortaya koyan araştırmaların eğilimlerini belirlemektir. Çalışmada, araştırmanın amacına yönelik araştırmaların genel görünümünü ve detaylı analizini ortaya koyabilmek için sistematik ve bibliyometrik analiz tercih edilmiştir. Bibliyometrik analiz ile anahtar kelime ağı belirlenmiştir. Sistematik analiz ile de genel görünümü ortaya koyulan bu anahtar kelimeleri ele alan araştırmaların detaylı analizleri sunulmuştur. Verileri elde etmek için Scopus veri tabanında tarama yapılmıştır. Scopus veritabanında yapılan ilk taramada 204 çalışmaya ulaşılmıştır. Tarama sürecine yalnızca makale türündeki yayınlar dahil edilmiştir. Dahil etme ve hariç tutma kriterleri sonrasında 22 makalenin anahtar kelimeleri incelenmiştir. Bibliyometrik analiz bulgularından hareketle anahtar kelimeler, “dijital eğitim ve iletişim becerileri”, “dil eğitimi ve kültürel bağlam”, “ekran süresi ve fiziksel aktivite”, gelişimsel zorluklar ve dijital müdahaleler” ve “dijital öğrenme ve ergen gelişimi” olmak üzere beş temel kümede toplanmıştır. 2020-2022 yıllarında “dijital okuryazarlık”, “ekran süresi” ve “otizm spektrum bozukluğu” kavramları ön plandayken 2022-2024 döneminde “dijital vatandaşlık”, “oyun tabanlı öğrenme” ve “ergenler” gibi kavramlara odaklanıldığı görülmektedir. Konuşma becerisi ile dijital yetkinliklerin 21. yüzyıl becerileri kapsamında birbirini tamamlayan alanlar olduğu tespit edilmiştir. Sistematik analiz bulguları, dijital öğrenme ortamlarının çocukların konuşma becerilerini etkilediğini ve bu süreçte motivasyon, kaygı ve sosyo-kültürel faktörlerin belirleyici olduğunu ortaya koymuştur. Araştırmanın bulgularından hareketle okul çağı çocuklarının sözlü iletişim becerileri ve dijital davranışları arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırmaların, çevrimiçi öğrenme ortamlarında konuşma becerilerinin geliştirilmesi, dijital vatandaşlık eğitimi ve 21. yüzyıl becerilerinin bütünleştirilmesi etrafında şekillendiği belirlenmiştir. Gelecekteki araştırmalar, farklı kültürel bağlamlarda dijital ortamların sözlü iletişim becerilerine etkisini inceleyen karşılaştırmalı çalışmalar yapabilir. Kaygı ve

motivasyon gibi psikolojik faktörlerin dijital ortamlardaki konuşma becerisine etkilerini araştıran boylamsal araştırmalar tasarlanabilir. Eğitim müfredatlarına dijital vatandaşlık ile sözlü iletişim becerilerini bütünleştiren yaklaşımların dahil edilmesine yönelik uygulamalı çalışmalar arttırılabilir.

Anahtar Kelimeler: Sözlü İletişim Becerileri, Dijital Davranışlar, Çevrim İçi Öğrenme, Dijital Vatandaşlık, 21. Yüzyıl Becerileri

ORDU

İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

YAPAY ZEKÂ DESTEKLİ YAZMA EĞİTİMİNE YÖNELİK ÇALIŞMALARIN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ

Mazhar BAL¹ & Berkay MADEN²

¹Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Akdeniz Üniversitesi, Antalya, Türkiye
mazharbal@akdeniz.edu.tr

²Türkçe Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı, Akdeniz Üniversitesi, Antalya, Türkiye
berkaymaden86@gmail.com

Özet

Bu çalışmanın amacı, yazma becerisi ve yapay zekâ ilişkisine yönelik araştırmaların genel görünümünü belirlemektir. Bu araştırma, nicel araştırma yöntemi ile desenlenmiştir. Çalışmada, yapay zekâ destekli yazma eğitimi konusunda yapılan çalışmaların sistematik bir şekilde analiz edilmesi amaçlandığından bibliyometrik analiz seçilmiştir. Yapay zekâ destekli yazma eğitimi ile ilgili çalışmaları belirlemek için Web of Science (WoS) veritabanında arama yapılmıştır. WoS veritabanında yapılan ilk taramada 340 çalışmaya ulaşılmıştır. Analize sadece makaleler (N=254) dahil edilmiştir. Belirlenen bu çalışmaların bir bölümü çalışmanın amacı dâhilinde olan “yapay zekâ destekli yazma eğitimi” dışındadır. Bu yüzden ilgili çalışmalar, veri setine dâhil edilmemiştir. Dışlama kriterleri doğrultusunda 169 makale analize dahil edilmiştir. Çalışmalar; yazar iş birliği, ülkeler arası ilişki, üniversiteler arası ilişki, makalelerde geçen anahtar kelime ağı ilişkisi açısından incelenmiştir. Ülkeler arası iş birliği ağı incelendiğinde Amerika Birleşik Devletleri ve Çin'in alandaki etkin konumları dikkat çekmektedir. Bu iki ülke arasında güçlü bir iş birliği bağlantısı kurulmuş olup Tayvan ve Filipinler gibi ülkeler de Çin ile yakın çalışma ilişkileri geliştirmiştir. 2022-2024 yılları arasında Suudi Arabistan, Güney Kore ve Türkiye gibi ülkelerin de alana katkı sağlamaya başladığı belirlenmiştir. Kurumlar arası iş birliği ağında ise Iowa State Üniversitesi ve Delaware Üniversitesi'nin merkezi konumda olduğu tespit edilmiştir. Wenzhou Üniversitesi, Hong Kong Eğitim Üniversitesi ve Zhejiang Üniversitesi gibi Çin kurumlarının oluşturduğu bir iş birliği kümesi de öne çıkmaktadır. Son yıllarda kurumsal iş birlikleri çeşitlenmiş, Amerika merkezli kurumların yanı sıra Çin, Singapur, Avustralya ve Avrupa'dan çeşitli üniversiteler de araştırma ağına dahil olmuştur. Anahtar kelime ağı analizi, alandaki eğilimleri açıkça ortaya koymaktadır. “Otomatik yazma değerlendirme”, “akademik yazma” ve “ChatGPT” en merkezi kavramlar olarak öne çıkarken bunların etrafında “yapay zekâ”, “geri bildirim”, “yazma kalitesi”, “öğretmen geri bildirimi” ve “makine öğrenmesi” gibi kavramların kümелendiği görülmektedir. 2022 sonrası çalışmalarda

“ChatGPT”, “büyük dil modelleri” ve “üretici yapay zekâ” kavramlarının önem kazandığı dikkat çekmektedir. Yazarlar arası iş birliği ağı analizinde 2022-2024 yılları arasında alandaki yayın sayısında belirgin bir artış görülmektedir. Çinli ve Amerikalı araştırmacıların belirli kümelenmeler oluşturduğu tespit edilmiştir. Bibliyometrik analiz bulguları yapay zekâ destekli yazma eğitimi alanının ChatGPT ve büyük dil modellerinin etkisiyle hızla geliştiğini, ABD-Çin ekseninde genişleyen uluslararası iş birlikleriyle zenginleştiğini göstermektedir. Gelecek araştırmalar için Türkiye'nin de içinde bulunduğu daha geniş uluslararası iş birliklerinin kurulması, alandaki çalışmaların çeşitliliğini arttırabilir. Anahtar kelime analizinde öne çıkan “otomatik yazma değerlendirme” ve “akademik yazma” konularının yanı sıra yazma eğitiminin daha özel konularını ele alan çalışmaların artırılması, alanın daha dengeli gelişimine katkı sağlayabilir. Yapılan çalışmaların bir kısmının pedagojik boyuta yeteri kadar yer vermediği görülmektedir. Bu yüzden çalışmalarda pedagojik boyutun artırılması, yapay zekanın eğitimde kullanılmasına katkı sağlayabilir.

Anahtar Kelimeler: Yazma Becerisi, Yapay Zekâ Destekli Yazma Eğitimi, Otomatik Yazma Sistemleri, Bibliyometrik Analiz

ORDU

İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

ALMANYA'DA İKİNCİ DİL VE YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİ: MEVCUT DURUM, SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Gökhan KAYIR¹

¹Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri, Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme, Manisa Celal Bayar Üniversitesi,
Manisa, Türkiye
gokhankayir@gmail.com

Özet

Almanya, çok kültürlü yapıya sahip olan bir göçmen ülkesidir. Bu bağlamda, Türkçe gibi ikinci dillerin ve yabancı dillerin öğretimi, eğitim sisteminin önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Türkçe, Almanya'daki en yaygın ikinci dillerden biri olarak hem kültürel hem de sosyal entegrasyon açısından büyük bir öneme sahiptir. Bu bildiri, Almanya'da Türkçe öğretiminin mevcut durumunu, öğretmen yetiştirme modellerini, çok dilli sınıfların dinamiklerini, Türkiye'nin öğretmen görevlendirme süreçlerini, kullanılan materyalleri, HSU derslerinin güncel durumunu, yaşanan sorunları ve çözüm önerilerini kapsamlı bir şekilde ele alacaktır. Almanya'da Türkçe öğretimi, çeşitli sorunlarla karşı karşıyadır. Bu sorunlar arasında öğretmen eksikliği, yetersiz materyal temini, öğrenci motivasyonunun düşüklüğü ve ailelerin dil öğrenimine olan ilgisizliği sayılabilir. Ayrıca, çok dilli sınıflarda dil öğretimi sırasında karşılaşılan zorluklar, öğretmenlerin yeterlilikleri ve eğitim sisteminin genel yapısı da önemli sorunlar arasında yer almaktadır. Bu sorunların çözümü için, eğitim politikalarının gözden geçirilmesi ve öğretmenlerin desteklenmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Anadili ve Kültür Dersi, Türkçe Öğretimi, Almanya

ORDU

İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

HANGİ KELİMELERİ ÖĞRETELİM: İNGİLİZCE BİLENLER İÇİN HAZIRLANAN İKİ SÖZLÜĞÜN KELİME ÖĞRETİMİ BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Ersoy TOPUZKANAMIŞ¹ & Nurettin KARTALLIOĞLU²

¹Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, Balıkesir Üniversitesi, Balıkesir, Türkiye
ersoytopuzkanamis@gmail.com

²Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu, Türkiye
nurettinkartallioğlu@gmail.com

Özet

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde hangi düzeyde, hangi kelimelerin öğretileceği üzerinde yeterince durulmamasına rağmen çok önemli bir konudur. Bu alanda kuramsal ve uygulamalı pek çok eser bulunmasına rağmen kur düzeylerine uygun kelime havuzları oluşturulmamıştır. Bu noktada iş öğreticinin yahut kitap hazırlayıcının dilsel sezgileriyle yürütülmektedir. Bu soruna çözüm önerisi sunması bakımından bu bildiride iki sözlük tanıtılıp değerlendirilecektir. Birincisi Andrey Taranov tarafından hazırlanan “Turkish Vocabulary for English Speakers - 9000 Words”, ikincisi ise lingomastery.com adlı internet sitesi için hazırlanmış olan “2000 Most Common Turkish Words in Context” adlı kitaptır. İki çalışma arasındaki temel fark birincinin, kelimeleri tematik başlıklar altında sınıflandırmaya çalışması, ikincinin ise kelime tabanlarının yanı sıra, çekim eki almış kelimelere hatta eklere yer vermesidir. İlk kitaptaki 256 tema başlığından bazıları şöyledir: zamirler, selam ve iyi dilekler, hitap, sayılar, en önemli fiiller (4 ayrı liste), renkler, soru kelimeleri, prepositions, günler, saatler, gece ve gündüz, aylar, mevsimler, insan ve organlar, giyim... Her iki kitap da girişte bazı dil bilgisi kurallarını vermekle birlikte Taranov’un kitabı diğerine göre ayrıntılıdır. Ayrıca her Türkçe kelimenin yazılışı ile IPA’ya göre telaffuzu da belirtilmiştir. Buna karşılık diğer kitapta söz varlığının Türkçe karşılığının yanı sıra örnek Türkçe cümleler ve çevirilerine yer verilmiştir. Her iki kitaptaki kelimeler Avrupa Ortak Başvuru Metni’nde belirtilen düzeylere bire bir sınıflandırılamamaktadır. Bununla birlikte ilk kitapta kelime ve ana dilindeki karşılığı üzerinden bir öğretim hedeflenmesine karşılık, ikinci kitapta kelimeyi cümle içinde kullanıp çeviri üzerinden bir öğretim planlanmıştır. Bu bakımdan her ne kadar ilk kitabın daha kapsamlı olduğu söylenebilir de farklı öğrenici amaçlarına göre her iki kitap da kullanılabilir.

Anahtar Kelimeler: Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi, Kelime Öğretimi, Kur Düzeyi

ORDU

İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

ÜSTÜN ZEKÂLI VE YETENEKLİ İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNE TÜRKÇE ÖĞRETİMİ: OKUMA-ANLAMA, YAZMA VE DİL BİLGİSİ BECERİLERİNE KURAMSAL BİR BAKIŞ

Ömer Faruk TAMUL¹

¹Özel Eğitim Bölümü, Ordu Üniversitesi, Ordu, Türkiye
omerfaruktamul@gmail.com

Özet

Bu çalışma, ilkokul düzeyinde üstün zekâlı ve yetenekli öğrencilerin Türkçe öğretimi süreçlerine yönelik okuma-anlama, yazma ve dil bilgisi becerilerine dair alanyazını incelemeyi ve bu sürece ilişkin öneriler geliştirmeyi amaçlamaktadır. Üstün zekâlı ve yetenekli bireyler, yüksek düzeyde bilişsel işleme, dilsel esneklik, hızlı öğrenme ve yaratıcı düşünme gibi gelişmiş zihinsel özelliklere sahiptir. Bu özellikler, onların geleneksel, tekdüze öğretim yaklaşımlarından yeterince fayda sağlayamadıklarını ve bu nedenle farklılaştırılmış, zenginleştirilmiş programlara gereksinim duyduklarını ortaya koymaktadır. Alanyazın taraması sonucunda, üstün zekâlı ve yetenekli öğrencilerin okuma sürecinde metinler arası ilişki kurma, çok katmanlı anlam çıkarımı ve eleştirel sorgulama becerilerinin desteklenmesi gerektiği görülmektedir. Yazma becerileri açısından ise özgünlük, çok perspektifli anlatım, yaratıcı kurgular oluşturma gibi güçlü yönlerin yapılandırılmış öğretim süreçleriyle desteklenmesi önerilmektedir. Ancak yazma süreçlerinde pedagojik rehberliğin eksikliği, potansiyelin yeterince açığa çıkamamasına yol açabilmektedir. Bu bağlamda öğretmenin, öğrencinin yaratıcı fikrini yapılandırmasına rehberlik etmesi, yazılı anlatım sürecini adım adım yönlendirmesi ve geri bildirimle zenginleştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Ayrıca yazma becerilerinin gelişiminde bireysel yazma planları, akran değerlendirmeleri ve tematik yazma çerçevelerinin kullanımı pedagojik süreci daha işlevsel kılmaktadır. Dil bilgisi öğretiminde ise kural merkezli değil, bağlam temelli, kavramsal ve işlevsel yaklaşımların kullanılması önerilmektedir. Kavramların anlamlı bütünlük içinde sunulması, öğrenmenin kalıcılığını artırmaktadır. Sonuç olarak, üstün zekâlı ve yetenekli öğrenciler için Türkçe öğretimi; bireysel farklılıkları temel alan, yaratıcı üretimi teşvik eden, esnek ve katılımcı bir yapı çerçevesinde yeniden düşünülmelidir. Bu bağlamda öğretim programları, sınıf içi uygulamalar ve öğretmen yeterlikleri çok boyutlu olarak ele alınmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Üstün Zekâ, Üstün Yetenek, Türkçe Öğretimi, Okuma-Anlama, Yazma Becerileri, Dil Bilgisi, Farklılaştırılmış Öğretim

ORDU

İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

YAPAY ZEKÂ VE İNSAN ÜRETİMİ B1 DÜZEYİ YAZMA ETKİNLİKLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Enes ÇİNPOLAT¹ & İlker AYDIN²

¹Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Ordu Üniversitesi, Ordu, Türkiye
enescinpolat@gmail.com

²Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Ordu Üniversitesi, Ordu, Türkiye
ilkaydin67@gmail.com

Özet

Bu çalışmada, Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi bağlamında üretken yapay zekâ (GPT-4o) ve insan üretimi yazma etkinliklerinin karşılaştırılması amaçlanmıştır. Üretken yapay zekânın etkinlik üretim kriterleri için Türkiye Maarif Vakfı [TMV] tarafından geliştirilen Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi programında yer alan izlenceler ve ortaöğretim ders kitapları temel alınmıştır. GPT-4o modelinden belirlenen izlencedeki tüm kriterlere dikkat ederek kitaptaki ünite başlıklarına uygun etkinlikler üretmesi istenmiştir. Üretilen etkinlikler, aynı düzeye ait TMV ortaöğretim Türkçe ders kitaplarında yer alan insan üretimi yazma etkinlikleriyle betimleyici bir yaklaşımla karşılaştırılmıştır. Karşılaştırma sürecinde görev türü ve işlevi, yönerge açıklığı, bağlamsal ve kültürel uygunluk, öğrenen merkezliliği, öğretim programı ile uyum ölçütleri temel alınmıştır. Bulgulara göre GPT-4o tarafından üretilen etkinlikler biçimsel olarak açık, yönergeleri net ve kazanım temelli bir yapıya sahiptir. Ancak metin üretmeye dönük yaratıcı yönlendirmeler, örnek dilsel kalıplar ve üretimi kolaylaştıran bağlamsal kurgular açısından sınırlı kalmaktadır. GPT-4o'nun ürettiği etkinlikler çoğunlukla doğrudan soru biçiminde sunulmakta, yönerge içerisinde duygusal, toplumsal veya kültürel bağlama ilişkin örnekleme sınırlı yer almamaktadır. GPT-4o etkinliklerinde “yazarken dikkat et!”, “dil kutusu” ve “örnek başlangıç” şeklinde üç bölüm de sunulmuştur. Yazarken dikkat et bölümünde konu ile ilgili bağlamsal bilgiler ve öneriler bulunmaktadır. Dil kutusunda da metin içerisinde kullanılması istenen dil bilgisi konuları sunulmuştur. Örnek başlangıçlarda ise metnin ilk birkaç cümlesine başlanmış, öğrenciden buna devam etmesi istenmiştir. Bunlara karşın ders kitabındaki insan üretimi yazma etkinlikleri daha çok katmanlıdır. Bu etkinlikler hem gerçek yaşam durumlarıyla ilişkilidir hem de öğrencilere açık bir bağlam ve dilsel destek sunmaktadır. Sonuç olarak GPT-4o modelinin yazma etkinliği tasarımında biçimsel doğruluğu yüksek olmakla birlikte, pedagojik derinlik, bağlamsallık ve öğrenen deneyimini merkeze alma konularında sınırlı kaldığı söylenebilir. Ayrıca üretken yapay zekânın öğretim materyali geliştirme süreçlerinde tamamlayıcı rol oynayabileceği de belirtilebilir.

Anahtar Kelimeler: Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi, Üretken Yapay Zekâ, Etkinlik Tasarımı, Yazma Becerisi

ORDU

İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

YABANCI/İKİNCİ DİL YETERLİĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİNDE KELİME TABANLI TANIMA TESTLERİ

Enes ÇİNPOLAT¹ & Vehbi AKDİ²

¹Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Ordu Üniversitesi, Ordu, Türkiye
enescinpolat@gmail.com

²Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Ordu Üniversitesi, Ordu, Türkiye
vehbiordu@gmail.com

Özet

Yabancı veya ikinci dil (D2) araştırmalarında dil yeterliğinin ölçümü, çalışmaların karşılaştırılabilirliği ve bulguların genellenebilirliği açısından kritik bir öneme sahiptir. Ancak araştırmalarda sıklıkla başvuru olan öz değerlendirme araçları geçerlik ve güvenilirlik açısından önemli sınırlılıklara sahiptir. Dil yeterlik testlerinin uygulanması ise yasal zemin ve süre açısından sınırlılıklar oluşturmaktadır. Bu soruna Lemhöfer ve Broersma (2012, *Introducing LexTALE: A quick and valid Lexical Test for Advanced Learners of English. Behavior Research Methods*, 44(2), 325–343) tarafından pratik bir çözüm olarak geliştirilen LexTALE ve onun çeşitli dillere uyarlanmış versiyonları (ör. LexTALE_FR, Lextale-Esp, LexITA, LexArabic, Lexize) öne çıkmaktadır. Bu testler, katılımcılara hedef dildeki gerçek kelimeler ile o dile ait harf dizilimi kurallarına uygun, anlamsız sahte kelimelerin (pseudowords) karışık olarak sunulduğu bir sözcüksel karar verme görevine dayanır. Katılımcılardan karşılıklarına gelen sözcüklerin gerçek bir kelime olup olmadığını “evet” veya “hayır” seçenekleri ile belirtmeleri istenir. Bu testler yaklaşık 3-5 dakika gibi kısa bir sürede tamamlanır. Puanlama, sahte kelimelere “evet” deme oranını düşürerek tahmin etme eğilimini cezalandıracak şekilde yapılır. Elde edilen puana göre dil yeterliği değerlendirmesi yapılabilmektedir. İngilizce, Fransızca, Arapça, Fince ve Malayca gibi çok çeşitli diller için başarıyla geliştirilen bu pratik testler, dil eğitimi araştırmalarında objektif ölçüm için hızlı, geçerli ve güvenilir sonuçlar sunmaktadır. D2 Türkçe araştırmalarında kullanılmak için de benzer şekilde standardize edilmiş, ücretsiz ve erişilebilir bir testin geliştirilmesi, alandaki metodolojik tutarlılığa önemli bir katkı sağlayacak ve çalışmalar arası karşılaştırmaları daha anlamlı kılacaktır.

Anahtar Kelimeler: D2 Türkçe, Kelime Testi, LexTALE, Türkçe Dil Yeterliği

ORDU

İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

2024 ORTAOKUL TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN OKUMA EĞİTİMİ AÇISINDAN GETİRDİĞİ YENİLİKLER

Veli KUTAY¹

¹Türkçe Eğitimi Bölümü, Giresun Üniversitesi, Giresun, Türkiye
kutayveli66@gmail.com

Özet

Öğretim sürecinin sistematik ve planlı bir şekilde yürütülebilmesi için hazırlanan ve derslere ait öğretim hedeflerinin yazılı olduğu dokümanlara öğretim programı denir. Ülkemizde de 1924 yılından beridir öğretim programları hazırlanmakta ve bu programlar çağın gereklerine uyumlu hale getirilmek için güncellenmekte ya da değiştirilerek yeniden yayımlanmaktadır. Buna bağlı olarak da 2024 yılında tüm dersler için öğretim programları yenilenmiştir. Bu derslerden biri olan Türkçe dersi için yayımlanan programda da büyük değişiklikler yapılmıştır. Bu çalışmada 2024 Ortaokul Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın okuma eğitimi açısından getirdiği yenilikler incelenecektir. Bu inceleme, temalar, metin türleri, öğrenme çıktıları, okuryazarlık becerileri, okuma atölyesi uygulaması ve bilişsel stratejileri kullanmaya yönelik uygulamalar kategorilerinde yapılacaktır. İncelemeye konu bütün kategorilerde 2019 Türkçe Öğretim Programı'yla karşılaştırıldığında büyük değişikliklerin olduğu görülmekle birlikte, 2024 Programı'nın okuma eğitimi bağlamında getirdiği en büyük yeniliğin okuma atölyesi uygulaması, öğrenme çıktılarına ek okuma beceri türlerine yönelik uygulamalar ve Kademeli Sorumluluk Devri Modeli'nin kullanıldığı strateji ve yöntem öğretim uygulamaları olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Öğretim Programı, Okuma Eğitimi, Yenilikler

ORDU

İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

TÜRKÇEYİ YABANCI DİL OLARAK ÖĞRENENLERİN BÜRÜNSEL ALGI BECERİLERİ

Gökçen TEKİN¹ & Bayan AGABEK²

¹Türkçe Eğitimi Bölümü, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu, Türkiye
gokcentekinbrs@gmail.com

²Türkçe Eğitimi Bölümü Yüksek Lisans Programı, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu, Türkiye
agabek.bayan@gmail.com

Özet

Yabancı dil öğretiminde konuşma becerisinin performansını en çok etkileyen bileşenler arasında yer alan sesletim, konuşmadaki parçalı ve parçalarüstü birimler olarak bilinmektedir. Konuşmanın anlamsal bütünlüğünü tamamlayan bürünü doğru üretme ve kullanma becerisi, her dilde olduğu gibi Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde de öğrencilerin sık karşılaştığı bir sorundur. Doğası gereği dil edinimi sırasında kazanılan bürün algı ve üretimi yabancı dil öğrenim sürecinde oldukça önemlidir. Bürünü algılamak sözlü iletişim sürecinde öğrencilerin dile yönelik anlam algılarını tamamlamalarına yardımcı olacak ve dolayısıyla daha doğru ifade aktarımı yapabilmelerini sağlayacaktır. Bu çalışmada 2024-2025 eğitim-öğretim yılında X TÖMER’de Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen, ana dili Kazakça ve Arapça olan C1 öğrencilerinin bürünsel algılama becerileri incelenmiştir. Durum çalışması olarak desenlenen araştırmanın örneklemi amaçlı örnekleme ile her iki ana dil grubundan 29’ar olmak üzere toplam 58 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından hazırlanan bürünsel algı cümleleri kullanılmıştır. Bu test, içerisinde gramatik, pragmatik ve duygusal bürüne yönelik 24’er madde olmak üzere toplam 72 maddeden oluşmaktadır. Öğrencilerden kendilerine verilen bürün cümlelerine istinaden hazırlanan ses kayıtları doğrultusunda, dinledikleri cümlelerdeki bürün odaklarını belirlemeleri istenmiştir. Veriler SPSS 20 programı ile uygun testler belirlenerek analiz edilmiştir. Analiz sonucunda pragmatik ve duygusal bürün boyutlarında anlamlı fark Türkçenin lehçesi olan Kazakçadan kaynaklanmakla birlikte gramatik bürün boyutunda iki dil arasında anlamlı fark bulunmamıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi, Bürün Algısı, Bürün, Sesletim

ORDU

İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

YABANCI/İKİNCİ DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRENİCİLERİNİN DİL BİLGİSİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Öykü MERCAN ÇETİN¹

¹Türkçe Öğretim Uygulama ve Araştırma Merkezi, Bartın Üniversitesi, Bartın, Türkiye
oyku.mercan@gmail.com

Özet

Yabancı dil öğretimi yapan kurum ve merkezlerde temel dil becerileri özelinde dersler planlanmakta ve dil bilgisiyle desteklenmektedir. Türkçenin yabancı/ikinci dil öğretimi sürecinde de durum aynıdır. Dil bilgisi öğretimine ilişkin çalışmalar; dil bilgisinin öncelenmemesi gerektiğini, sezdirme yoluyla anlatılmasını savunmakta, öğreticiler de bu fikrin doğru olduğunu yapılan görüşmelerde belirtmektedir. Türkçe Öğretim Uygulama ve Araştırma Merkezlerindeki uygulamalar kurumlara göre farklılık gösterse de pek çok TÖMER’de dil bilgisi dersi beceri derslerinden ayrı ve bağımsız bir ders olarak işlenmekte ve öğrenciler bu konularda sınavlara tabii tutulmaktadır. Dil bilgisi dersi beceri derslerinin önüne geçmekte hatta odakta olmaktadır. Konuyla ilgili genellikle öğreticilerin görüşleri alınmaktadır, uzmanların fikirlerine yer verilmektedir ancak Türkçeyi ikinci/yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin dil bilgisi derslerine ilişkin görüşlerini araştıran bir çalışmaya alan yazınında rastlanmamaktadır. Alan yazınındaki bu eksikliği gidermek amacıyla, mevcut çalışmada Türkçeyi ikinci/yabancı dil olarak öğrenenlerin dil bilgisi dersine ilişkin görüşlerini belirlemek için görüşmeler yapılmıştır. Araştırmaya Türkçeyi ikinci dil olarak öğrenen, ileri düzeyde toplam 20 katılımcı dâhil olmuştur. Demografik bilgileri dışında katılımcılara 8 açık uçlu soru iletilmiştir. Açık uçlu sorular, katılımcıların dil bilgisine ve dil bilgisi dersine ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla uzman görüşleri alınarak hazırlanmıştır. Katılımcıların cevapları araştırmacı tarafından yazılı olarak kayıt altına alınmıştır. Katılımcıların yanıtları incelendiğinde dil bilgisi öğrenmenin öğrenenler için oldukça önemli olduğu ve dil bilgisini bilmekle dil becerilerini geliştirmek arasında kesin bir ilişki olduğu düşüncesinde olduklarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yabancı/İkinci Dil Olarak Türkçenin Öğretimi, Dil Bilgisi, Öğrenici Görüşü

ORDU

İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİNDE MATERYAL KULLANIMI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Nurşen YILDIRIM¹

¹Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Malatya Turgut Özal Üniversitesi, Malatya, Türkiye
nursen.yildirim@ozal.edu.tr

Özet

Bu araştırmanın amacı, yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin ve dersi yürüten öğretim elemanlarının derslerde materyal kullanımı hakkındaki görüşlerini belirlemektir. Araştırmada öğrenciler ve öğretim elemanları alternatif ders materyali kullanımı deneyimine tabi tutulmuş ve bundan sonra sürece ilişkin görüşlere başvurulmuştur. Nitel araştırma yöntemlerinden biri olan durum çalışması deseniyle yürütülen bu çalışmada veriler, yarı yapılandırılmış öğrenci ve öğretim elemanı görüşme formları aracılığıyla toplanmış, içerik analizi yoluyla çözümlenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu bir devlet üniversitesi bünyesindeki Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezinde Türkçe öğrenen 20 uluslararası öğrenci ve burada Türkçe öğretimi çalışmalarını yürüten 3 öğretim elemanı oluşturmaktadır. Araştırma kapsamında temel düzeyde (A1 ve A2) Türkçe öğrenen öğrenciler için her hafta mutlaka bir alternatif ders materyali (çek konu: konuşma kartları, ünlü harfler tablosu, bir kelime bir cümle panosu, kelime hazinesi materyali, Türkçe alfabe tablosu, kelime türetme oyunu kartları vb.) hazırlanmış ve derslerde etkinlik temelli olarak kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, yabancı dil olarak Türkçeyi temel düzeyde öğrenen öğrenciler derslerde halihazırda takip edilen kitaba ek olarak görsel işitsel materyaller kullanımı konusunda genel olarak olumlu görüş belirtmişlerdir. Derslerde materyal kullanımının dil öğrenme motivasyonunu arttırdığı, öğrenmeyi kolaylaştırdığı, sınıfta pozitif bir atmosfer oluşturduğu, özellikle konuşma becerisinin gelişimine katkı sunduğunu belirtmişlerdir. Dersleri yürüten öğretim elemanları ise yine benzer şekilde materyal kullanımının Türkçe öğrenme sürecini hızlandığını, öğretici öz yeterliğine olumlu yansıdığını, en çok konuşma becerisinin gelişimine katkı sağladığını, öğrenmeyi kolaylaştırdığını, derse yönelik ilgiyi arttırdığını ifade etmişlerdir.

Anahtar Sözcükler: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, Materyal Kullanımı, Öğrenci Görüşleri, Öğretim Elemanı Görüşleri

ORDU

İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

TÜRKÇE VE TÜRK KÜLTÜRÜ DERSLERİNİN BİRLEŞİK KRALLIK'TAKİ DURUMU

Serap TEMİZHAN¹

¹Millî Eğitim Bakanlığı, Ankara, Türkiye / Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Ordu Üniversitesi, Sakarya, Türkiye

Özet

Türkiye 1960'lerden itibaren Batı Avrupa'ya işçi göçü vermeye başlamasıyla Türkiye Cumhuriyeti yurt dışında yaşayan Türklerin ihtiyaçları konusunda birtakım yurt dışı faaliyetleri geliştirmiştir. Bunlardan biri de Türk vatandaşlarının çocuklarının Türkiye ile kültür ve dil bağlarının kopmaması için eğitim kültür iş birliği anlaşmaları imzalamak olmuştur. T.C. ile Birleşik Krallık ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı Hükûmeti arasında imzalanan kültür anlaşması 1957 yılında Resmî Gazete'de yayımlanmış olup iki ülkenin vatandaşlarının karşılıklı eğitim kültür faaliyetleri yürütmelerinin yasal zeminini oluşturmuştur. Anlaşmanın tohumları ise 1929'da Avrupa ve ABD'ye öğrenci gönderilmeye başlamasıyla atılmıştır.

Türkiye'nin Birleşik Krallık'taki eğitim hizmetleri Londra Eğitim Müşavirliği ve Edinburgh Eğitim Ataşeliği tarafından yürütülmektedir. Bu faaliyetlerin en önemlisi ülkede yaşayan vatandaşlarımızın çocuklarına Türkçeyi öğretmektir. MEB tarafından görevlendirilen öğretmenler tarafından İngiliz Devlet Okullarında hafta içi kulüp çalışması ve seçmeli ders statüsünde; Türk Dernek Okullarında hafta sonu destek okulu mahiyetinde ayrıca sanal sınıflarda çevrim içi şekilde TTK dersi yapılmaktadır. Dersin hedef kitlesi Türk vatandaşlarının çocuklarıdır ve Türk kültürünün, Türk dilinin yurt dışında doğup büyüyen bu çocuklarca tanınması ve benimsenmesi amaçlanmaktadır. Yerel makamlarca da desteklenen bu hizmet öğretmenler tarafından ücret talep edilmeden ifa edilmektedir. Dersler haricinde millî ve dini bayramlar, çeşitli kültürel ve sosyal faaliyetler, lise ve üniversiteye yönelik Türkçe sınav hazırlığı etkinlikleri de düzenlenmektedir. Bu çalışma, Birleşik Krallık genelindeki TTK derslerinin durumunu, öğretmen ve öğrenci sayılarını; okul tür ve sayılarını analiz etmekte ve hizmeti geliştirmeye dönük öneriler sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe ve Türk Kültürü Dersi, Birleşik Krallık'ta Türkçe, Yurt Dışındaki İki Dilli Türk Çocuklarına Türkçe Öğretimi, Türkçenin İkinci Dil Olarak Öğretilmesi, Avrupa'da Türkçenin Öğretilmesi

ORDU

İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİNDE ARTIRILMIŞ GERÇEKLİK UYGULAMASI: DELIGHTEX (COSPACES EDU) ÖRNEĞİ

Seda KAYA¹ & Canan Rabia TARAKCI²

¹Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu, Türkiye
sedakayabp@gmail.com

²Yunus Emre Enstitüsü, Aktau, Kazakistan
cananrabiatarakci@gmail.com

Özet

Bu çalışma, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde artırılmış gerçeklik (AR) teknolojilerinin etkili ve işlevsel biçimde nasıl kullanılabileceğini incelemeyi amaçlamaktadır. Uygulamalı araştırma yöntemiyle yürütülen çalışmada, artırılmış gerçeklik temelli bir dijital içerik oluşturma platformu olan Delightex (CoSpaces Edu) aracılığıyla etkileşimli öğretim materyalleri hazırlanmış ve bu sürecin aşamaları detaylı şekilde açıklanmıştır. Literatür taramasında, eğitimde AR kullanımının öğrenci motivasyonu, görsel-işitsel destek ve kalıcı öğrenme üzerindeki olumlu etkileri ortaya konmuştur. Bu bağlamda, temel dil düzeyine (A1-A2) uygun temalar belirlenmiş; bu temalar doğrultusunda sözcük dağarcığını geliştirmeye yönelik sahneler, CoSpaces Edu platformu kullanılarak yapılandırılmıştır. İçeriklerin oluşturulma süreci; kayıt oluşturma, sahne ve nesne seçimi, animasyon ve ses ekleme, blok tabanlı kodlama ve ön izleme adımlarını içermektedir. Öğretim materyallerinde aile, evin bölümleri, meslekler, ulaşım araçları ve hayvanlar gibi temalar ele alınmış; seçilen sözcüklerin öğrencinin dil düzeyine uygun, görsel olarak desteklenebilir ve bağlamsal kullanıma açık olmasına özen gösterilmiştir. Elde edilen bulgular, CoSpaces Edu platformunun Türkçe öğretiminde çoklu duyuya hitap eden, etkileşimli ve bağlamsal öğrenme ortamları sunarak öğrenme sürecine önemli katkılar sağlayabileceğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Artırılmış Gerçeklik, Cospaces (Edu), Kelime Öğretimi, Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi

ORDU

İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

TÜRKÇE ÖĞRENEN ULUSLARARASI ÖĞRENCİLERİN HAZIRBULUNUŞLUK DÜZEYLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Demet KARDAŞ¹

¹Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Gazi Üniversitesi, Ankara, Türkiye

Özet

Son yıllarda Türkiye'nin kamu diplomasisine verdiği önem, uluslararası öğrencilere sunulan burs olanakları, ülkenin bölgesel istikrarı ve Türk yapımı dizilerin küresel ölçekte yaygınlaşması, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenilmek istenen diller arasına taşımıştır. Bu bağlamda yürütülen bu çalışma, Türkiye'de yükseköğrenim gören yabancı öğrencilerin Türkçeye yönelik hazırbulunuşluk düzeylerini ve bu düzeyleri etkileyen başlıca faktörleri belirlemeyi amaçlamaktadır. Araştırma, nitel yöntemle ve betimsel analiz deseni ile gerçekleştirilmiştir. Katılımcılarını, Türkiye'de lisans ve yüksek lisans düzeyinde eğitim alan ve Ürdün, Türkmenistan, Hırvatistan, Sırbistan, Ukrayna, Kazakistan ile Arnavutluk'tan gelen toplam 67 öğrenci oluşturmaktadır. Veriler, öğrencilere Türkiye'ye gelmeden önce Türkçe ile ne şekilde karşılaştıkları, dili ne zaman ve nerede öğrenmeye başladıkları, dijital medya içerikleriyle etkileşimleri ve altyazılı içeriklere yönelik tercihlerine dair yöneltilen açık uçlu sorular yoluyla toplanmıştır. Bulgular, öğrencilerin büyük çoğunluğunun Türkçeye yönelik ilk temaslarını resmî eğitimden önce dijital medya araçları yoluyla kurduğunu ve özellikle Türk dizileri ile şarkıların hazırbulunuşluklarını en çok etkileyen unsurlar olduğunu göstermektedir. Ayrıca öğrencilerin dijital platformlarda altyazılı içerik izleme alışkanlıklarının, öğrenme süreçlerinde belirleyici olduğu tespit edilmiştir. Bu yönüyle çalışma, öğrencilerin öz-yönelimli öğrenme pratiklerine de ışık tutmakta; yabancılara Türkçe öğretiminde öğrenci profiline uygun öğretim materyalleri ve yöntemlerinin geliştirilmesine katkı sunacak tamamlayıcı bir çerçeve sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Hazırbulunuşluk, Yabancılara Türkçe Öğretimi, Dijital Medya Kullanımı, Öz-Yönelimli Öğrenme, Alt Yazılı İçerik Kullanımı

ORDU

İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

TARİHTEN BUGÜNE BOSNA HERSEK’TE TÜRKÇE ÖĞRETİMİNE PANORAMİK BİR BAKIŞ

Dženana BRAČKOVIĆ¹

¹Türkçe Öğretmenliği Bölümü, Uluslararası Saraybosna Üniversitesi, Saraybosna, Bosna Hersek
dzbrackovic@ius.edu.ba

Özet

Bosna-Hersek'te Türkçe öğretimi, Osmanlı dönemine dayanan zengin ve köklü bir geçmişe sahiptir. Osmanlı İmparatorluğu'nun 1463 yılında Bosna'yı fethetmesinden itibaren Türkçe günlük yaşamın, idarenin ve eğitim sisteminin önemli bir parçası haline geldi. O dönem medreselerde Türkçe hâkimdi; burada sadece dil değil, aynı zamanda Osmanlı medeniyetinin dinî ve kültürel değerleri de öğretiliyordu. Yugoslavya'nın dağılması ve 1992'de Bosna-Hersek'in bağımsızlığını kazanmasının ardından siyasi ve etnik değişimler Türkçenin statüsünü etkiledi. Buna rağmen Osmanlı İmparatorluğu ile birçok kültürel ve dilsel bağ sürdüren Boşnaklar arasında Türkçeye olan ilgi güçlü kalmıştır. Türkçe, yalnızca bir iletişim aracı olarak değil, aynı zamanda kimlikle ilgili önemli bir kültürel unsur olarak da giderek daha fazla öğreniliyordu. Günümüzde Bosna-Hersek'te Türkçe öğretimi, resmi okullardan ve üniversitelerden özel dil merkezlerine kadar çeşitli eğitim biçimlerini kapsamaktadır. Bosna-Hersek ile Türkiye arasında artan kültürel ve siyasi işbirliği, iki ülke arasındaki siyasi, ekonomik ve kültürel bağların daha iyi anlaşılması için kullanışlı bir araç haline gelmesi nedeniyle Türkçeye olan ilgiyi daha da artırmıştır. Türkçe, Türkiye'nin uluslararası sahada üstlendiği rol nedeniyle küreselleşme bağlamında öğrenilmektedir ve bu nedenle giderek daha da önemli hale gelmektedir. Gelecekte de Bosna-Hersek'te Türkçe öğretiminin eğitim, kültür ve mesleki fırsatlarla bağlantılı olması ve Türkçenin Bosna-Hersek ile Türkiye arasında bir köprü olmaya devam etmesi ve kültürel bağların ve bölgesel iş birliğinin güçlendirilmesinde önemli bir unsur olması nedeniyle büyümeye devam etmesi muhtemeldir.

Anahtar Kelimeler: Bosna Hersek, Türkiye, Türkçe Eğitimi, Tarih, Kültür

ORDU

İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE ZAMİRLER KONUSUNUN ELE ALINIŞI: YENİ İSTANBUL ULUSLARARASI ÖĞRENCİLER İÇİN TÜRKÇE DERS KİTABI A1 ÖRNEĞİ

Seher ÇİÇEK¹

¹TÖMER, Sinop Üniversitesi, Sinop, Türkiye
scicek@sinop.edu.tr

Özet

Bu araştırmada, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde zamirler konusunun ele alınışını incelemek amaçlanmıştır. Bu amaçla araştırma doküman incelemesi yöntemi ile yürütülmüştür. Yeni İstanbul uluslararası öğrenciler için Türkçe ders kitabı A1 araştırmanın inceleme nesnesidir. Elde edilen verileri çözümlmek için betimsel analiz kullanılmıştır. Yapılan betimsel analizler sonucunda; Yeni İstanbul uluslararası öğrenciler için Türkçe ders kitabı A1’de dinleme-izleme ve okuma metinlerinde en sıklıkla en seyrek doğru kişi, işaret, soru zamirleri, belgisiz zamirler, dönüşlülük ve işteşlik zamirlerinin bulunduğu tespit edilmiştir. Ancak dinleme-izleme ve okuma metinlerinde bu zamirlere ve bu zamirlerin farklı biçimbirim almış şekillerine yer vermede bir tutarlılık olmadığı görülmüştür. Ayrıca söz konusu kitabın dilbilgisi alanında zamir terimi sadece iki yerde geçmiş, konu işlevsel ve ayrıntılı bir şekilde ele alınmamıştır. Bununla birlikte her bir zamir türü terim olarak açıklanmamış ve bağımsız bir konu olarak işlenmemiştir. Buna göre bağlaşık ve tutarlı bir metin oluşturmada ve okuduğunu anlamada önemli bir işlevi olan zamirler, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde A1 seviyesinde işlevsel ve tutarlı bir şekilde ele alınmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe Ders Kitabı A1, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, Zamirler, Zamir Türleri

ORDU

İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

DİLLER İÇİN AVRUPA ORTAK BAŞVURU METNİ (D-AOBM) ÇERÇEVESİNDE ARACILIK KAVRAMININ İNCELENMESİ

Ceren ÖZMEN¹

¹Hacettepe Üniversitesi TÖMER, Ankara, Türkiye
cerenozmen@hacettepe.edu.tr

Özet

Geleneksel dil öğretimi dört temel beceriye (dinleme, konuşma, okuma, yazma) odaklanırken günümüzde bireylerin çokkültürlü ve çokdilli iletişim ortamlarında anlam oluşturma ve bu anlamı başkalarına aktarma becerileri de ön plana çıkmaktadır. Bu bağlamda aracılık (mediation) kavramı, Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni'nin (D-AOBM) 2021 yılında yayımlanan tamamlayıcı cildi ile birlikte iletişimin dört temel modundan biri olarak değerlendirilmektedir. Aracılık; bireyin metinler, kişiler veya kavramlar arasında anlamı yeniden yapılandırarak başkalarına aktardığı, çoğu zaman iş birliğine dayalı bir iletişim sürecidir. Bu beceri yalnızca dilsel aktarımı değil, aynı zamanda kültürel ve sosyal etkileşimi de içermektedir. Bu çalışmanın amacı, aracılık kavramının dil öğretimi bağlamındaki yerini vurgulayarak öğrencilerin bu becerilerini desteklemek amacıyla uygulanabilecek etkinlik önerileri sunmaktır. Bu kapsamda çalışmada aracılık kavramı ve D-AOBM'deki alt ölçekleri açıklanmış ve D-AOBM'deki düzeylere, düzeylerdeki tanımlayıcılara göre alt ölçeklere ilişkin etkinlikler örneklendirilmiştir. Çalışmada aracılık becerilerinin sınıf ortamına entegre edilmesinin, dil öğrenimini yalnızca bireysel bir etkinlik olmaktan çıkararak anlam paylaşımına ve topluluk içinde öğrenmeye dayalı daha bütüncül bir sürece dönüştüreceği; öğrencilerde dilsel becerilerin yanı sıra eleştirel düşünme, empati, kültürler arası duyarlılık ve iş birliği gibi 21. yüzyıl becerilerini destekleyeceği vurgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi, D-AOBM, Aracılık

Kaynaklar

Avrupa Konseyi (2001). *Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni: Öğrenme, Öğretme ve Değerlendirme* (Çev: TELC)

ORDU

İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

5. SINIF TÜRKÇE DERS KİTAPLARINDA YER ALAN DEYİMLER VE ATASÖZLERİ ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA

Yasemin ÇELİK¹

¹Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Ağrı, Türkiye
yasemin212118@gmail.com

Özet

Türkçenin söz varlığının önemli yapı taşlarını atasözleri ve deyimler oluşturur. Atasözleri, toplumun uzun yıllara dayanan gözlem ve deneyimlerinden süzülerek gelen, ders verici nitelikteki kalıplaşmış ifadelerdir. Genellikle mecaz anlam taşırlar ve yüzeydeki anlamlarının ötesine geçerek derin bir anlam barındırırlar. Hem atasözleri hem de deyimler, bir toplumun kültürel değerlerini, yaşam biçimini ve dünya görüşünü yansıtan önemli sözlü miraslardır. Bu miras, Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü'nde toplanmış ve herkesin istifadesine sunulmuştur. Bu kadar geniş bir yelpazede yer alan atasözü ve deyimlerin günlük kullanım oranlarına bakıldığında aynı atasözü ve deyimlerin sıklıkla kullanıldığı görülmektedir. Atasözü ve deyimlerin zengin bir şekilde kullanılması için bireylere küçük yaşlardan itibaren bu eğitimin verilmesi gerekmektedir. Bu alışkanlığın kazandırılacağı en önemli ortam okuldur. Atasözü ve deyimler her kademedeki Türkçe dersi kapsamında programda yer almaktadır. Programda yer alan kazanımların verilmesinde en önemli kaynakların başında ders kitapları gelmektedir. Ders kitaplarında verilen etkinlikler atasözü ve deyimlerin öğretilmesinde etkili ancak yetersizdir. Bu yetersizliğin giderilmesi ve ders kitaplarının daha donanımlı bir şekilde hazırlanması gerekmektedir. Bundan hareketle araştırmada 5. sınıf ders kitaplarında yer alan atasözü ve deyimler araştırılmıştır. Nitel araştırma yöntemi kullanılarak yapılan çalışmada doküman analizi ile veriler toplanmıştır. Verilerin analizinde frekans ve yüzdeden yararlanılmıştır. Araştırma sonucunda deyim ve atasözleri ile ilgili etkinliklerin yetersiz olduğu görülmüş ve atasözü ile deyimler üzerine çeşitli etkinlik önerilerinde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Deyim, Atasözü, Türkçe, Ders Kitabı

ORDU

İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

H. H. KREIDER, TÜRKÇE EĞİTİMİNE KATKILARI VE TÜRKÇE ÖĞRETİMİ AMAÇLI YAZDIĞI KİTAPLAR

Muhammed Eren UYGUR¹

¹Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Ordu Üniversitesi, Ordu, Türkiye
merenuygur@odu.edu.tr

Özet

Bu bildiride, uzun yıllar Türkiye’de yaşamış ve Türkçeye büyük ilgi duymuş olan Harold Herman Kreider’in Türkçe öğretimine yaptığı katkılar ile kaleme aldığı eserler incelenmektedir. Çalışmada, bu eserlerin tarihî, pedagojik ve kültürel yönleriyle değerlendirilmesi hedeflenmiştir. Dilbilimci olmamakla birlikte, Türkçeye duyduğu ilgi ve bu alandaki üretkenliğiyle dikkat çeken Kreider’in yaşamı hakkında kısa bir biyografik girişle başlanan çalışmada, onun eğitim geçmişi, Türkiye’deki görevleri ve kültürel faaliyetleri tanıtılmaktadır. Ayrıca, Kreider’in Türk kültürünün tanıtımı ve belgelenmesi adına yaptığı çalışmalar da genel bir çerçevede ele alınmıştır.

Bildiride Kreider’in *First Lessons in Modern Turkish* (1945) adlı eseri ile bu eserin güncellenmiş ve genişletilmiş baskıları olan *Essentials of Modern Turkish* (1954, 1968) ele alınmakta, bu kitaplar arasında yer alan farklılıklar da değerlendirilmektedir. Kitaplar, dil öğretimi bağlamında belirli başlıklar altında sistematik olarak incelenmiştir.

Bu başlıklar; kitaplarda benimsenen dil öğretim yaklaşımı, okuma metinlerinin genel görünümü, söz varlığı ve kelime öğretimi, etkinlik yapısı ile dil bilgisi sunumu gibi alanları kapsamaktadır. Bu alanlara ilişkin analiz, içerik çözümlemesine dayalı doküman analizi ile gerçekleştirilmiştir.

Çalışmada, *First Lessons in Modern Turkish* (1945) adlı eserin güncel gelişmelere binaen (yazım/ımlâ ve dil öğretimi anlayışı) yenilendiği ve *Essentials of Modern Turkish* (1954) adıyla basımı yapıldığı, yazarın vefatından sonra bu eserin Amerikan Neşriyatı Bürosu tarafından tıpkıbasım olarak 1968 yılında neşredildiği görülmüştür.

1945 tarihli ilk basım kitapta, betimlemeci bir anlayışla dil bilgisi öğretimi hedeflenmiş, çeviri metoduyla dil bilgisi odaklı bir öğretim yaklaşımı benimsenmiştir. Kitapta çeviri alıştırmaları, söz varlığı listeleri ve sözlükçe yer almaktadır. Bu basımda okuma metni bulunmamaktadır. İkinci basım kitaplarda da (1954, 1968) çeviri metoduyla ve betimlemeci bir

anlayışla dil bilgisi öğretimi amaçlanmış, sözcük listeleri, sözlükçe ve okuma metinleri ile söz varlığı kazandırmak hedeflenmiş, yaşam örnekçelerinden diyaloglar sunulmuş ve çeviri alıştırmalarıyla öğrenim pekiştirilmeye çalışılmıştır. Seçilen metinlerin seçkin bir yazar kadrosunun ürünü olması ve yazarın girişte yalnızca dil öğretimi değil kullanıcılar için kültür öğretimini de hedeflediğini belirtmesi dikkat çekicidir. Bu bağlamda yazar, gazetelerden ve Nasreddin Hoca fıkralarından metinlere kitabında yer vermiştir. Ayrıca kitapta bu metinler düzeltilmeden, otantik hâlleriyle sunulmuştur.

Sonuç olarak Kreider'in temel dil eğitimi ve öğretimi alanında formal bir eğitimi olmasa da Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında yapmış olduğu çalışmalar, dönemin koşullarına göre yenilikçi bir anlayışla biçimlenmiş, bu alanda önemli bir faaliyet olarak değerlendirilebilir.

Anahtar Kelimeler: Harold Herman Kreider, First Lessons in Modern Turkish, Essentials of Modern Turkish, Öğretim Materyali Analizi, Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi

Kaynaklar

- Kreider, H. H. (1945). *First Lessons in Modern Turkish*. Çituri Biraderler Basımevi.
Kreider, H. H. (1954). *Essentials of modern Turkish*. The Middle East Institute.
Kreider, H. H. (1968). *Essentials of modern Turkish*. Amerikan Neşriyatı Bürosu.

ORDU

İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

D-AOBM TEMELLİ İLETİŞİMSEL DİL YETKİNLİKLERİNE DAYALI RUBRİK GELİŞTİRME: YABANCI/İKİNCİ DİL OLARAK TÜRKÇE AKADEMİK YAZMA ÖRNEĞİ

Eser KOCAMAN GÜRATA¹

¹TÖMER, Hacettepe Üniversitesi, Ankara, Türkiye
eserkocaman@gmail.com

Özet

Akademik yazma, ikinci/yabancı dil öğretiminin en karmaşık üretim becerilerinden biri olarak kabul edilmektedir. Bu beceri; dilbilgisel doğruluk, metin organizasyonu, uygun dil kullanımı ve eleştirel düşünce gibi çoklu yeterlik alanlarının bütüncül kullanımını gerektirir. Bu doğrultuda, yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretiminde akademik yazmanın öğretimi ve değerlendirilmesi, özellikle son yıllarda artan uluslararası öğrencilere yönelik akademik Türkçe öğretimi uygulamalarıyla daha da önemli hale gelmiştir. Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni (D-AOBM; Council of Europe, 2020) bireylerin yazılı üretim becerilerini düzeylere göre tanımlar ve yazma değerlendirmesinde eylem odaklı ve iletişimsel yaklaşımları esas alır. Bu bağlamda, dil performansını ölçen araçların geliştirilmesi sürecinde D-AOBM ölçütlerine uygun analitik rubriklerin kullanılması hem değerlendirmenin nesnelliğini artırmakta hem de öğrenen geri bildirim süreçlerini desteklemektedir. Özellikle akademik yazma gibi karmaşık dil üretim alanlarında, yapılandırılmış ve geçerliği test edilmiş rubriklerin kullanımı, öğrencilerin yazılı üretimlerini daha sistematik bir şekilde değerlendirme imkânı sunar. Bu çalışmanın amacı, yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretiminde akademik yazma becerisini değerlendirmek üzere analitik rubrik geliştirmek için yapılan yapı geçerliğine ve rubrikteki ölçütlerin ve içeriğin D-AOBM uyumluluğu çalışmalarına yönelik bir çerçeve sunmaktır. Rubriğin geliştirilmesi aşamasında yatay ve dikey boyutlar; alanyazın taramasına, D-AOBM iletişimsel dil yetkinliklerine ve uzman görüşlerine göre belirlenmiştir. Geliştirilen analitik rubriğin geçerlik ispatı için alandaki öğretim elemanları ile dilde ölçme-değerlendirme uzmanlarının her ölçek tanımlamalarına ilişkin görüşleri arasındaki uyum, basit uyum yüzdesi formülüyle değerlendirilmiştir. Yapılan analizler sonucunda aracın geçerliği konusunda uzmanlar arasında görüş birliği olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

ORDU

İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

ANLAMIN SABİT OLMAYAN DOĞASI: ETKİLEŞİMLİ MEDYA BAĞLAMINDA TÜRKÇENİN YABANCI/İKİNCİ DİL OLARAK ÖĞRETİMİ

Ezgi İNAL¹

¹TÖMER, İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul, Türkiye
ezgiinal1@aydin.edu.tr

Özet

Türkçenin yabancı/ikinci dil olarak öğretimi, son yıllarda teknolojik gelişmeler ve buna bağlı olarak da geleneksel medya unsurlarının dönüşümüyle; yenilikçi uygulamaların yer aldığı özel bir alan haline gelmiştir. Bu kapsamda ders içi uygulamaların söz konusu teknolojik gelişmeler ve medya bağlamında zenginleştirilmesi mümkün olabilmektedir. Özellikle dil öğretimine yönelik yöntem ve stratejilerin etkileşimli uygulamalara yönelik olarak ders tasarımlarına dahil edilmesi; Türkçeyi yabancı/ikinci dil öğrenenlerin ihtiyaçlarına cevap vermesi gerekmektedir. Bu çalışma, nitel desende tasarlanmış olup Türkçeyi yabancı/ikinci dil öğrenenlerin etkileşimli medya araçları içinde yer alan dijital platformlardaki etkileşimli filmlerin yabancı/ikinci dil öğrencilerinin dil öğrenme süreçlerine nasıl entegre edilebileceğine dair bir çerçeve oluşturmayı amaçlamaktadır. Bu bağlamda Netflix'te yer alan iki etkileşimli film ve özellikleri incelenmiş; elde edilen verilere araştırmacı tarafından oluşturulan örnek ders tasarımında yer verilmiştir. Ayrıca bu bağlamda etkileşimli filmlerin zengin anlam dünyası ile öğrencilerin doğal dil öğrenme süreçlerine nasıl katkı sağlanabileceğine dair öğretmenler için bir dizi öneride bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Anlam, Etkileşimli Medya, Etkileşimli Film, Öğreticiler, Yabancı/İkinci Dil Öğretimi

ORDU

İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

FOREIGN SERVICE INSTITUTE (FSI) TARAFINDAN YAYIMLANAN TEMEL TÜRKÇE ÖĞRETİMİ SETİNİN İNCELENMESİ

Muhammed Eren UYGUR¹ & Feyza Nur UYGUR²

¹Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Ordu Üniversitesi, Ordu, Türkiye
merenuygur@odu.edu.tr

²Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Ordu Üniversitesi, Ordu, Türkiye
fnuygur@odu.edu.tr

Özet

Yabancı Hizmet Enstitüsü (Foreign Service Institute-FSI), Amerika Birleşik Devletleri Dışişleri Bakanlığı'na bağlı olarak yaklaşık yetmiş yıldır faaliyet gösteren köklü bir eğitim kurumudur. Bu enstitüde, görev yapacak diplomatlara yönelik dil ve kültür eğitimi verilmektedir. FSI bünyesindeki Dil Çalışmaları Okulu (School of Language Studies), Türkçenin de aralarında bulunduğu yetmişten fazla dili öğretmektedir. Bu çalışmada, FSI tarafından Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi amacıyla hazırlanan ve 56 ses kaydından oluşan öğretim seti incelenmektedir. Set, 1966 yılında yayımlanan *Turkish Basic Course (1-30)*, 1968 tarihli *Turkish Basic Course (31-50)* ve 1970 yılında yayımlanan *Graded Reader* adlı üç kitaptan oluşmaktadır. Birinci kitap temel dil yapıları ve sık kullanılan sözcüklerle başlamaktadır. İkinci kitapta ise daha uzun metinler ve ileri düzey dil yapıları yer almakta, her iki kitapta da yaklaşık 2000 sözcüklük sözlükçeler bulunmaktadır. Üçüncü kitap ise 72 parçalık okuma metinleriyle Türk kültürüne geniş yer vermekte, metinleri görsellerle desteklemektedir. Bu bildiride söz konusu öğretim seti; tarihçesi, kitapların yapısı, dil öğretim yaklaşımı, metin türleri, söz varlığı, etkinlik tasarımı ve dil bilgisi öğretimi gibi yönlerden içerik analizi yöntemiyle ele alınmıştır. Bu analizde, her kitabın yapısal ve pedagojik özellikleri ayrı ayrı değerlendirilmiş; okuma ve dinleme metinlerinin niteliği, kelime öğretimi stratejileri ve gramer konularına yaklaşım detaylandırılmıştır. Sonuç olarak, FSI tarafından hazırlanan bu set, dönemin dil öğretimi anlayışını yansıtan, sistemli ve kültürel unsurları da içeren özgün bir kaynak olarak değerlendirilmiştir. Bu yönüyle, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanındaki erken dönem materyaller arasında dikkat çekici bir yere sahiptir.

Anahtar Kelimeler: Foreign Service Institute (FSI), Yabancı Hizmet Enstitüsü, Turkish Basic Course, Dil Öğretim Setleri, Türkçe Öğretim Materyalleri

ORDU

İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

ORTAK TÜRKÇE MESELESİ AZERBAYCAN BASININDA

Aynura HUSEYNOVA¹

¹ Uluslararası gazetecilik bölümü, Azerbaycan Diller Üniversitesi, Bakü, Azerbaycan
aynure8@mail.ru

Özet

Azerbaycan basınında ortak Türk dili konusu zaman zaman gündeme gelmektedir. Özellikle Türk Devletleri Teşkilatı'nın (TDT) güç kazanması, Türk dünyası arasında dil ve kültür birliğinin önemini daha da artırmıştır. Bu bağlamda, Azerbaycan'daki medya kuruluşları ortak Türk dili ve ortak alfabe kullanımı konularına genellikle olumlu bir yaklaşım sergilemektedir.

İsmail Gaspıralı'nın (1851-1914) "Dilde, fikirde, işte birlik" şiarıyla ortaya koyduğu ortak Türkçe fikri, tarihsel süreç boyunca Azerbaycan basınında ilgiyle ele alınmıştır. Gaspıralı'nın Türk dünyası için ortak bir edebî ve konuşma dili oluşturma yönündeki çabaları, özellikle Azerbaycan'ın bağımsızlık sonrası döneminde yeniden gündeme gelmiştir. 1906-1907 yılları arasında yayımlanan Azerbaycan'ın önde gelen dergilerinden *Füyûzat*'ta, Ali Bey Hüseyinzade'nin "Türkleşmek, İslamlaşmak, Muasırlaşmak" programının ilk adımı olarak dil birliğine öncelik verdiği görülmektedir. Hüseyinzade'ye göre, bu alanda ilk adımın basın aracılığıyla atılması gerekmektedir. *Füyûzat* yazarları, Türk halklarının gelişiminde ortak Türkçenin oluşturulması sürecinde basını temel unsur olarak değerlendirmiştir. Dönemin birçok aydını Ali Bey Hüseyinzade'yi Türk dilinin kurucusu olarak kabul etmiştir.

Azerbaycan basınında, özellikle *Kaspi*, *525-ci qəzet*, *Azertac* ve *Yeni Müsavat* gibi önde gelen medya organlarında, Gaspıralı'nın Türk dünyasını dil birliği etrafında birleştirme çabalarına dair çeşitli yazılar yayımlanmıştır. Günümüzde ise *Səs*, *525-ci qəzet* ve *Müsavat* gibi yayın organlarında ortak Türkçe konusuna dair farklı görüşlerin yer aldığı görülmektedir. Genel anlamda Azerbaycan basını, ortak Türk dili fikrine sıcak yaklaşmakta ve bu yöndeki girişimleri desteklemektedir. Bununla birlikte, uygulanabilirliği noktasında bazı teknik ve dilbilimsel engellere dikkat çekilmektedir. Ancak Türk devletlerinin Latin alfabesine geçiş sürecinin tamamlanmasıyla birlikte, ortak alfabe fikrinin daha da güç kazanacağı öngörülmektedir.

Bu çalışmada temel amaç, ortak Türkçenin ve ortak Türk dili alfabesinin Azerbaycan basınındaki yansımalarını incelemek, gazetecilerin bu konudaki görüş ve yaklaşımlarını tespit etmektir. Araştırmada karşılaştırmalı analiz ve analitik çözümleme yöntemleri kullanılmış, değerlendirmeler somut örnekler üzerinden yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Azerbaycan, Basın, Ortak, Türk, Dil

ORDU

İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

A1 SEVİYESİNDE ÖĞRETİLEN İSİM SOYLU KELİMELERİN SÖZVARLIĞININ VE KÖKENLERİNİN YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNE ETKİSİ (YENİ İSTANBUL ULUSLARARASI ÖĞRENCİLER İÇİN TÜRKÇE DERS KİTABI ÖRNEĞİ)

Osman ALBAYRAK¹

¹Türkçe ve Yabancı Dil Uygulama ve Araştırma Merkezi (TÖMER), Giresun Üniversitesi, Giresun /Türkiye
osmanalbayrak_1986@hotmail.com

Özet

Yabancılar Türkçe öğretimi alanında kullanılan ders kitapları öğrencilerin farklı seviyelerde Türkçe becerilerini geliştirmeyi amaçlayan materyallerdir. Günümüzde Yabancılar Türkçe öğretimi ile ilgili çok sayıda ders kitabı mevcuttur. Bu ders kitapları öğrencilerin Türkçe kelime hazinesine sahip olmaları açısından temel materyaller niteliğindedir. Yabancılar Türkçe öğretiminde A1 seviyesinde öğretilen isim soylu kelimelerin sözvarlığı öğrencilerin günlük yaşamda dili kullanabilmesi ve günlük ihtiyaçlarını Türkçe ile karşılayabilmeleri açısından büyük önem taşımaktadır. A1 seviyesinde öğretilen isim soylu kelimelerin günlük hayata uygun, öğrencilerin sıklıkla kullanması gereken bir kelime dağarcığı oluşturması gerekmektedir. Ancak Yabancılar Türkçe öğretimi ile ilgili yazılmış ders kitaplarına bakıldığında bu durumun belirli noktalarda göz ardı edildiği görülmektedir.

Çalışmamızda alanda yaygın olarak kullanılan A1 Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler için Türkçe Ders Kitabı'nın isim soylu kelimelerden oluşan söz varlığı incelenip öğrencilerin günlük hayattaki ihtiyaçları açısından avantajlı ve dezavantajlı yönleri ele alınacaktır. Ayrıca isim soylu kelimelerin köken incelenmesi yapılarak A1 seviyesinde öğretilen isim soylu kelimelerin Türkçe ve alıntı kelimeler bakımından yoğunluğu incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Yabancılar Türkçe Öğretimi, Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitabı A1, İsim Soylu Kelimeler, Söz Varlığı, Köken

ORDU

İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE “YENİ İSTANBUL ULUSLARARASI ÖĞRENCİLER İÇİN TÜRKÇE C1” DERS KİTABININ DEĞERLER EĞİTİMİ AÇISINDAN İNCELENMESİ

Osman KARA¹ & Merve YÜCE GÖZÜKAN²

¹Türkçe ve Yabancı Dil Uygulama ve Araştırma Merkezi, Giresun Üniversitesi, Giresun, Türkiye
osman_kara20@hotmail.com

²Türkçe ve Yabancı Dil Uygulama ve Araştırma Merkezi, Giresun Üniversitesi, Giresun, Türkiye
merveyuce808@gmail.com

Özet

Dil öğretimi ile sadece dil öğretilmeyip toplumun kültürü ve kültür içerisinde yer alan değerler de aktarılıp öğretilmektedir. Değerler toplum ve insan hayatında önemli yer teşkil edip bireylerin davranışlarına yön vererek kuralların şekillenmesinde rol oynamaktadır. Bu şekilde toplumlarda kültürel bilinç oluşmaktadır. Kültürel bilinç oluşması bir toplum için çok önemlidir. Toplumu var eden unsurlar korunarak devamlılığı sağlanır. Değişen ve gelişin dünyada çok uluslu yapılar ortaya çıkmıştır. Toplamlar kendi yapılarını korumak için içerisindeki misafirlerine kendi kültür bilincini aktarmalıdır. Ayrıca sadece akademik amaçla gelen misafirlerin eğitim süresi boyunca yaşam alanında gerçekleşen olayları anlamlandırması açısından büyük önem taşır. Bu aktarımda ve anlamlandırma sürecinde en önemli araçlardan biri dildir. Uluslararası öğrencilere Türkçe öğretimi ile Türk kültür ve değerleri ülkemizin içinde bulunan bireylere verilmektedir. Bu durumu incelemek için okuduğunu anlayıp yorumlayabilecekleri seviye olan C1 seviyesindeki bir kitapta MEB içindeki değerlerine ne kadar yer verildiği incelenip araştırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yabancılar İçin Türkçe, Değerler Eğitimi, Kültürel Bilinç ve Dil Öğretimi

ORDU

İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİ ÜZERİNE YAPILMIŞ LİSANSÜSTÜ TEZLERİN İNCELENMESİ (2020-2025)

Gönül DELİCE¹

¹Giresun Üniversitesi, Türkçe ve Yabancı Dil Uygulama ve Araştırma Merkezi (TÖMER)
gonul_dlce@hotmail.com

Özet

Bu araştırmada 2020-2025 yılları arasında Türkçenin yabancılara öğretimi ile ilgili yazılan yüksek lisans ve doktora tezlerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda Türkiye’de yapılan ve YÖK Tez Merkezi tarafından indekslenen yüksek lisans ve doktora tezleri incelenmiştir. Bu tezlerin 112’si yüksek lisans, 19’u doktora olmak üzere 131 adet lisansüstü teze ulaşılmıştır. Lisansüstü tezler; yıllarına, üniversitelerine, enstitülerine, ana bilim dallarına, konularına, veri toplama araçlarına, çalışma grubu / örnekleme ve araştırma yöntemlerine göre ortaya konulmuştur. Yapılan araştırmada nitel araştırma yaklaşımlarından doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır.

Elde edilen verilere göre lisansüstü tezler konularına göre değerlendirildiğinde 112 adet yüksek lisans tezin 24’ünde metin uyarlama, 15’inde kültür aktarımı ve 14’ünde araç-gereç ve materyal geliştirme konuları göze çarpmaktadır. Öte yandan dört temel dil becerileri konulu lisansüstü tezlerin de genel olarak az yapıldığı dikkate değerdir. Yöntemlerine baktığımızda nitel araştırma yöntemlerinin daha çok kullanıldığı; nicel ve karma yöntemlerin ise çok az yapıldığı görülmektedir. Analiz sonuçları, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında hazırlanan lisansüstü tez sayısında, 2020’den başlayarak 2025’e doğru genel bir yükseliş olduğunu ortaya koymuştur. Bu süreçte, bazı yıllarda önceki yıla göre çok büyük bir fark olmasa da uzun vadeli bakıldığında tez sayısında istikrarlı bir artış gözlemlenmiştir. Bu artışın en belirgin olduğu ve en yüksek sayıda tezin üretildiği yıl ise 2024 olarak tespit edilmiştir. 2024 yılı, incelenen dönemde yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanına olan akademik ilginin en yoğun olduğu ve en fazla sayıda araştırmacının bu alanda lisansüstü tez çalışmasını tamamladığı yıl olarak öne çıkmaktadır. Bu bulgu, alanın gelişim seyri ve araştırmacıların güncel ilgi odakları hakkında önemli bir fikir vermektedir.

Anahtar Kelimeler: Analiz, Lisansüstü Tez, Yabancılara Türkçe Öğretimi

ORDU

İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN YENİ İSTANBUL VE ÉDITO METOT KİTAPLARININ KÜLTÜREL UNSURLARA YER VERME DURUMU AÇISINDAN İNCELENMESİ

Kübra Aydoğan ATASOY¹ & Mehmet ALVER²

¹Fransızca Dili Eğitimi ABD, Gazi Üniversitesi, Ankara, Türkiye
kbraydgn06@gmail.com

²Türkçe ve Sosyal Bilgiler Eğitimi Bölümü, Giresun Üniversitesi, Giresun, Türkiye
mehmetalver2806@gmail.com

Özet

Yabancı dil öğretiminde kültürel farkındalık, dil öğrenme sürecinin ayrılmaz bir parçası olarak kabul edilmektedir. Dil öğrenme süreci sadece sözcük ve dil bilgisi yapılarıyla sınırlı olmayıp aynı zamanda o dilin ait olduğu toplumun sosyal ve kültürel değerlerini de yansıtmaktadır. Bu bağlamda kitapların kültür bölümleri, öğrencilerin sadece dil bilgilerini değil, öğrencilerin hedef dilin sosyal ve kültürel yapıları hakkında bilgi sahibi olmaları açısından büyük önem taşımaktadır. Bu çalışma, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yaygın olarak kullanılan Yeni İstanbul B2 kitabındaki Türk kültürü ile Fransızca öğretiminde kullanılan Édito B2 kitabındaki Fransız kültürüne dair unsurların nasıl yansıtıldığını incelemektedir. Dil öğretimi sürecinde kültürel unsurlar, öğrencilerin hedef dili daha iyi kavramalarını ve iletişim becerilerini geliştirmelerini sağlamaktadır. Her iki kitapta yer alan metinler, görseller ve etkinlikler incelenerek öğrencilere hangi kültürel bilgilerin sunulduğu analiz edilmiştir. Elde edilen veriler doğrultusunda, Yeni İstanbul B2 ve Édito B2 ders kitaplarının, dil öğrenen bireylerin hem dil hem de kültürel bağlamda gelişimlerine katkı sağlayacak çeşitli içerikler sunduğu görülmüştür. Her iki ders kitabının da kültürel öğeleri farklı biçimlerde ele aldığı ve öğrencilerin kültürlerarası farkındalıklarını kazanmalarına imkân tanıdığı belirlenmiştir. Bu çalışma, kültürel içeriklerin dil öğretiminde taşıdığı öneme dikkat çekmeyi ve ders materyallerinin bu doğrultuda değerlendirilmesine katkı sunmayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil Öğretimi, Kültürel Unsurlar, Yeni İstanbul ve Édito

ORDU

İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

TÜRKÇE DERSİNDE OTANTİK ÖĞRENME YÖNTEMİ İLE DÖRT TEMEL DİL BECERİSİ EĞİTİMİ İÇİN OTANTİK KAZANIM ÖNERİLERİ

Ali Umut AŞCI¹

¹Dr., Millî Eğitim Bakanlığı, Aksaray, Türkiye
Aliumut68@gmail.com

Özet

Bu araştırmanın amacı, Türkçe derslerinde otantik öğrenme yöntemi ile dört temel dil becerisi olan dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerinin öğrencilere kazandırılmasında hedeflenebilecek otantik kazanım önerileri sunmaktır. Araştırma, nitel araştırma desenlerinden doküman incelemesi yöntemiyle yürütülmüş ve veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen “Otantik Kazanım Değerlendirme Formu” kullanılmıştır. Çalışma sürecinde geliştirilen kazanımlar, uzman görüşleri doğrultusunda analiz edilerek geçerlikleri değerlendirilmiştir. Otantik öğrenme üzerine çalışmaları olan 4, dört temel dil becerisinde ayrı ayrı çalışmaları olan 8 alan uzmanına değerlendirme formu gönderilerek uzman görüşleri alınmıştır. Otantik öğrenme yaklaşımı çerçevesinde hazırlanan bu kazanımlar, öğrencilerin dil becerilerini yalnızca akademik düzeyde değil, aynı zamanda toplumsal, kültürel ve bireysel yaşamla ilişkilendirebilecekleri bir öğrenme sürecine dâhil etmeyi amaçlamaktadır. Araştırma sonucunda; 5, 6, 7 ve 8. sınıf düzeylerine yönelik toplam 257 otantik kazanım önerisi geliştirilmiştir. Bu kazanımların 72’si okuma, 60’ı dinleme/izleme, 59’u konuşma ve 66’sı yazma becerisine yöneliktir. Çalışmanın, otantik öğrenme yöntemi ile çağdaş dil eğitimi anlayışına ve ilgili alanyazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe Dersi, Otantik Öğrenme, Kazanım

ORDU

İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

YABANCI/İKİNCİ DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE MÜZİĞİN KULLANIMINA YÖNELİK YAPILAN AKADEMİK ÇALIŞMALARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Merve DİNCER¹

¹Türkçe Öğretimi Araştırma ve Uygulama Merkezi, Amasya Üniversitesi, Amasya, Türkiye
merve.dincer@amasya.edu.tr

Özet

Dil öğretimi öğrencilerin iletişim becerilerini geliştirirken yanında kültür öğretimi de sağlayan bir süreçtir. Kültürün önemli bir parçası olan müzik, duygusal etkileşim yaratma gücü, ritim ve melodi aracılığıyla öğrenmede kalıcılığı artırması, dilin doğal bağlamda aktarılması, derse karşı motivasyon sağlaması gibi özellikleriyle dil öğretiminde etkili bir araç olarak değerlendirilmektedir. Bu çalışmanın amacı 2014-2024 yılları arasında yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretiminde müziğin kullanıldığı akademik çalışmaları çeşitli değişkenlere (çalışma türü, yayın yılı, anahtar kelime, hedef kitle vb.) bağlı olarak inceleyerek alanın mevcut durumunu ortaya koymak ve gelecek araştırmalar için yönlendirici olabilecek veriler sunmaktır. Çalışmanın veri kaynağı olarak DergiPark, Google Akademik, Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) tez merkezi, ULAKBİM Sosyal Bilimler Veri Tabanında taramalar yapıp erişilen bilimsel çalışmalar kayıt altına alınmıştır. Bu çalışma betimsel tarama modeli ile yürütülmüştür. Analiz süreci, frekans ve yüzde dağılımı tabloları üzerinden gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın sonucunda toplam yirmi yedi çalışmaya ulaşılmıştır. Çalışma, sadece belirtilen veri tabanlarıyla ve 2014-2024 yılları arasında yayımlanmış akademik yayınlarla sınırlıdır. Sonuçlar, yabancı/ikinci dil olarak Türkçenin öğretimi ve müzik alanlarının hangi temalar etrafında ortaklaştığını ve bu iki alanın akademik düzeyde nasıl kesiştiğini ortaya koymaktadır. Bu bağlamda çalışma, ilgili disiplinlerde çalışan araştırmacılar için yol gösterici niteliktedir.

Anahtar Kelimeler: Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi, İkinci Dil Olarak Türkçenin Öğretimi, Müzik ve Türkçe, Dil Öğretiminde Müzik

ORDU

İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİ DERS KİTAPLARINDA ÇEVRE EĞİTİMİ

Ceren HATİPOĞLU¹, Şerif Can HATİPOĞLU² & İlker DERE³

¹Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Ordu Üniversitesi, Ordu, Türkiye
cerencinikaya@gmail.com

²Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Ordu Üniversitesi, Ordu, Türkiye
serifcanhatipoglu@gmail.com

³Tarih Bölümü, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Tekirdağ, Türkiye
dr.ilker.dere@gmail.com

Özet

Günümüzde sürdürülebilirlik ve çevre bilinci, eğitimin önemli bir konusu hâline gelmiştir. Başta iklim değişikliği olmak üzere küresel sorunlar öğretim programları ve öğretim materyalleri aracılığıyla eğitimde yer bulmaktadır. Türkçe öğretimi ders kitapları da içerdiği çevre temaları itibarıyla çevre eğitimi açısından çeşitli araştırmaların konusu olmuştur. Gerçekleştirilecek bu araştırmada ise Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarında çevre eğitimi temalarının ne ölçüde yer aldığı ve bu içeriklerin öğrencilere çevre bilinci kazandırma açısından ne derece yeterli olduğu incelenecek ve ders kitaplarının çevresel farkındalık oluşturma potansiyelleri değerlendirilecektir. Nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yöntemi ile gerçekleştirilecek olan araştırmada araştırmanın veri kaynaklarını İstanbul, Yedi İklim ve Yeni Hitit Yayınevleri tarafından yayımlanan A1-C1 seviyelerindeki Türkçe ders kitapları oluşturacak, ders kitaplarındaki metinler, görseller ve etkinlikler çevre eğitimi temaları açısından kodlanarak veriler içerik analizi yoluyla analiz edilecek ve farklı yayınevlerine ait her kur seviyesindeki kitabın çevre temalarını nasıl ele aldığına dair genel bir tablo ortaya konulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi, Çevre Eğitimi, İklim Değişikliği, Sürdürülebilir Kalkınma, Ders Kitapları

ORDU

İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

B1 SEVİYESİNDEKİ TÜRK SOYLU ÖĞRENCİLERİN YAZILI ÜRETİMLERİNDE AKTARIM KAYNAKLI DİL SAPMALARININ İNCELENMESİ

Betül PARLAK¹

¹Öğretim Görevlisi, Hacettepe Üniversitesi Türkçe ve Yabancı Dil Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi (TÖMER),
betulparlak@hacettepe.edu.tr.

Özet

Bu çalışma, Türk soylu öğrencilere Türkiye Türkçesi öğretimi sürecinde gözlemlenen dil sapmalarını yazılı metinler üzerinden incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırma, Hacettepe Üniversitesi Türkçe ve Yabancı Dil Öğretim Merkezinde (TÖMER) eğitim gören B1 seviyesindeki Türk soylu öğrencilerin yazılı metinleri üzerinde yürütülecektir. Yazılı metinler, morfoloji (biçim bilgisi), sentaks (cümle yapısı) ve semantik (anlam bilgisi) gibi dil bilgisel alanlar açısından incelenecek; dil transferinin etkileri doğrultusunda ortaya çıkan dil sapmaları tespit edilecektir.

Araştırma, betimleyici yöntemle gerçekleştirilecek olup veri toplama aracı olarak doküman incelemesi kullanılacaktır. Çalışmadan elde edilecek bulgular, Türk soylu öğrencilere yönelik Türkiye Türkçesi öğretimi sürecinde dil sapmalarının anlaşılmasına katkı sağlayarak öğretici uygulamalar için yol gösterici nitelikte veriler sunmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Türk Soylular, Türkiye Türkçesi Öğretimi, Ara Dil, Dil Sapması

ORDU

İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

KÜLTÜR, MEKÂN VE DİL İLİŞKİSİ BAĞLAMINDA YABANCILARIN TÜRKİYE'DEKİ MEKÂN ALGILARI ÜZERİNE BİR İNCELEME

Emirhan KINDIR¹ & Mehmet Sadık OĞUR²

¹Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Gazi Üniversitesi, Ankara, Türkiye
emirhan.kindir@gazi.edu.tr

²Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Gazi Üniversitesi, Ankara, Türkiye
mehmetsadik.oğur@giresun.edu.tr

Özet

Bu bildiride, yabancı öğrencilerin Türkiye'deki kültürel mekânlara dair algıları analiz edilmesi amaçlanmıştır. Seçilen öğrenci grubunun Türkçe dil seviyesi ileri düzeydedir. Dil öğretimi yalnızca dilsel yeterliliği değil, aynı zamanda hedef kültürün mekânsal, sosyal ve sembolik yönleriyle etkileşim kurmayı da kapsar. Bu bağlamda mekân; kültürün yaşandığı, iletildiği ve yeniden üretildiği temel alanlardan biri olarak değerlendirilmiştir. Çalışma, kültür-mekân-dil ilişkisi çerçevesinde bireyin mekânsal deneyimlerinin kültürel aktarım üzerindeki rolünü incelemektedir. Araştırmada nitel yöntem benimsenmiş olup veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış formlar kullanılmıştır. Gazi Üniversitesi TÖMER bünyesinde C1 düzeyinde öğrenim gören 29 yabancı öğrencinin forma verdikleri yanıtları içerik analizine tabi tutulmuş; bulgular dört tema altında toplanmıştır. Dini mekân algısı, doğal çevreyle ilişki, tarihî yapılarla etkileşim ve sosyal/kamusal alan deneyimi. Katılımcılar camileri yalnızca ibadet mekânı değil; aynı zamanda estetik, huzur verici ve sosyal etkileşim alanı olarak tanımlamıştır. Doğal alanlar dinginlik ve rahatlama duygularıyla ilişkilendirilirken; tarihî mekânlar kültürel süreklilik ve geçmişle bağ kurma açısından anlamlı bulunmuştur. Sosyal mekânlar ise samimiyet, sosyalleşme ve kültürel paylaşım ortamları olarak değerlendirilmiştir. Sonuçlar, Türkiye'deki mekânların yabancı öğrenciler üzerinde güçlü bir kültürel etki yarattığını göstermektedir. Bu durum, yabancı dil öğretiminde mekân deneyimlerinin kültürel öğrenmeye katkı sağlayacak şekilde yapılandırılmasının önemini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Mekân Algısı, Kültür Aktarımı, Yabancı Öğrenciler, Türk Kültürü, Nitel Yöntem

TÜRKÇE EĞİTİMİ ALANINDA ÖZEL YETENEKLİ ÖĞRENCİLERİ KONU ALAN ARAŞTIRMALAR ÜZERİNE BETİMSSEL BİR İNCELEME

İrem KEBELEK¹ & Pınar KANIK UYSAL²

¹Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı, Ordu Üniversitesi, Ordu, Türkiye

²Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Ordu Üniversitesi, Ordu, Türkiye
pinaruysal32@gmail.com

Özet

Bu araştırmada, 2010–2025 yılları arasında, Türkçe eğitiminde özel yetenekli öğrencilere yönelik gerçekleştirilen akademik çalışmalar betimsel analiz yöntemiyle incelenmiştir. Araştırma kapsamında 2019–2025 yılları arasında yayımlanmış güncel 8 makale ile 2010–2025 yılları arasında tamamlanmış 35 yüksek lisans ve doktora tezi olmak üzere toplam 43 çalışma incelenmiştir. Çalışmalar; araştırma deseni, çalışma grubu, veri toplama araçları, veri analiz yöntemleri, amaç, sonuç ve öneriler başlıkları altında sistematik olarak sınıflandırılmıştır. Betimsel analiz yöntemi, incelenen çalışmaların içeriksel açıdan karşılaştırmalı ve tematik olarak değerlendirilmesine olanak tanıdığı için tercih edilmiştir. İncelenen çalışmalar, YÖK Ulusal Tez Merkezi, YÖK Akademik, DergiPark ve Google Akademik gibi akademik veri tabanlarında yayımlanmış kaynaklardan seçilmiştir. Veri toplama süreci sırasında, bazı makalelerin ilgili tez çalışmalarından türetildiği belirlenmiş ve bu durumun tekrar edici sonuçlara yol açmaması için söz konusu makaleler araştırma kapsamına alınmamıştır. Elde edilen bulgular, çalışmaların büyük çoğunluğunun nitel araştırma yöntemine dayandığını ve özellikle 2020 yılı itibarı ile özel yetenekli öğrencilere yönelik araştırma sayısında belirgin bir artış olduğunu göstermektedir. Araştırma gruplarının çoğunlukla öğrenci merkezli seçildiği ve odaklanılan konuların özel yetenekli öğrencilerin okuma ve yazma becerilerine ilişkin olduğu belirlenmiştir. Buna karşın, öğretmen görüşlerine dayalı çalışmaların ve öğretim materyallerinin incelendiği araştırmaların sınırlı sayıda olduğu tespit edilmiştir. Sonuç olarak, özel yetenekli öğrencilerle ilgili araştırmaların kapsamı giderek genişlese de öğretmen bakış açısına ve materyal incelemelerine daha fazla yer verilmesi gerektiği düşünülmektedir. Bu doğrultuda, gelecekte yapılacak çalışmalarda farklı paydaşların görüşlerine başvurulmalıdır. Çalışmalarda çok yönlü veri kaynaklarının kullanımının sağlanması ve Türkçe derslerine yönelik materyallerin, özel yetenekli öğrencilerin ihtiyaçlarına uygun şekilde geliştirilmesi önerilmektedir. Bu doğrultuda, materyal geliştirme sürecinde öğretmenler ile akademisyenlerin iş birliği içerisinde çalışmalar yürütmeleri önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Özel Yetenek, Türkçe Eğitimi, Okuma, Dinleme, Kavrama Becerisi

ORDU

İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

TÜRKÇE DERSİ “ORTAK SINAVLARI”NA İLİŞKİN ARAŞTIRMALAR: BETİMSSEL İÇERİK ANALİZİ

Sude Rümeysa İLBAK¹ & Pınar KANIK UYSAL²

¹Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı, Ordu Üniversitesi, Ordu, Türkiye

¹Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Ordu Üniversitesi, Ordu, Türkiye
pinaruysal32@gmail.com

Özet

Bu araştırmada, 2007-2025 yılları arasında ortak sınavlar üzerine yapılmış 15 makale ve 2 yüksek lisans tezi betimsel analiz yöntemiyle incelenmiştir. Çalışmalarda elde edilen veriler sistematik bir tablo aracılığıyla sınıflandırılmıştır. Araştırma sonucunda, ortak sınavların yeni bir konu olması nedeniyle alan yazında bu alanda yapılan çalışmaların sayıca sınırlı olduğu tespit edilmiştir. İncelenen çalışmalarda, nitel yaklaşımın daha çok tercih edildiği ve verilerin çoğunlukla doküman incelemesi yoluyla toplandığı görülmüştür. Ayrıca, ortak sınavlarda yer alan soruların genellikle alt düzey bilişsel becerileri ölçtüğü, üst düzey düşünme becerilerini yeterince desteklemediği saptanmıştır. Bu bağlamda, öğrenci kademelerine uygun, özgün ve düşündürücü açık uçlu soruların sayısının artırılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Ezberlemeye dayalı sorular yerine, eleştirel düşünme, problem çözme ve analiz becerilerini geliştirecek kazanımlara dayalı soru yapılarının oluşturulmasına yönelik öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Türkçe Sınavları, İçerik Analizi, Sınav Değerlendirme, Eğitim Ölçme, Türkçe Öğretimi, Sınav Soruları

ORDU

İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

DİLLER İÇİN AVRUPA ORTAK BAŞVURU METNİ DİNLEME KAZANIMLARININ ÜSTBİLİŞSEL STRATEJİLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Kadriye Gülnihal YILDIRAN¹

¹Türkçe Eğitimi, Gazi Üniversitesi, Türkiye

Özet

Dört dil becerisinden biri olan dinleme, iletişim sürecinin temel unsurlarındandır. Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin sağlıklı bir iletişim sürecini başlatabilmeleri için okuma, yazma ve konuşmadan önce dinleme becerisini edinmeleri önem arz eder. Aktif zihinsel süreçler içerisinde gerçekleşen dinlemeyi öğrencinin takip edebilmesi için üstbilişsel farkındalığa ulaşması gerekir. Düşünmeyi kontrol etme olarak tanımlanan ve planlama, izleme, tahmin etme, problem çözme ve değerlendirme aşamalarından oluşan üstbilgi bireyin kendi bilişsel yapısını bilmesi ve kontrol edebilmesidir. Avrupa Birliği üyesi ülkelerin kültürel, eğitimsel ve ekonomik olarak bütünleşmeyi amaçlayan dil politikaları sonucunda yayınlanan Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni (Common European Framework of Reference for Languages) de üstbilişsel stratejilere değinmesiyle diğer programlara öncülük etmiştir. Hem 2001’de çıkan ilk basımında hem de 2020’de güncellenen hâlinde üstbilişsel stratejilere iletişimsel stratejiler başlığı altında değinen Başvuru Metni planlama-öncesi, yürütme, denetleme ve onarma eylemi olarak üstbilişsel aşamaları adlandırır. Bu çalışmanın amacı Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni’nde yer alan sözlü anlama ve görsel-işitsel anlama basamaklarını üstbilişsel stratejiler açısından incelemektir. Nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseniyle oluşturulan bu çalışmada veri toplamak için doküman incelemesi kullanılırken verilerin çözümlenmesi için de içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Çalışmanın nesnesi Başvuru Metni’nde anlama başlığında yer alan sözlü kavrama (genel sözlü anlama, başka insanlar arasındaki konuşmayı anlama, canlı bir izleyici kitlesinin parçası olarak anlama, duyuru ve yönergeleri anlama, işitsel veya işaret dilinde medya içeriğini ve kayıtları anlama) ve işitsel – görsel kavrama (TV, film ve video izleme) başlıkları altındaki kazanımlardır. İlgili kazanımların üstbilişsel stratejiler açısından incelenmesi neticesinde C2 düzeyinde 5, C1 düzeyinde 10, B2 düzeyinde 17, B1 düzeyinde 18, A2 düzeyinde 20, A1 düzeyinde 10, A1 öncesi düzeyde ise 7 üstbilişsel strateji tespit edilmiştir. Bu bulgulardan hareketle C2, C1, B2 düzeyinde değerlendirme stratejisinin B1, A2, A1 ve A1 öncesi düzeyinde izleme stratejisinin baskın olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Avrupa Diller için Ortak Başvuru Metni, Dinleme Becerisi, Üstbilişsel Stratejiler

ORDU

İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİ ALANI TÜRKÇE METİNLERLE TÜRK KÜLTÜRÜNÜN YABANCILARA ÖĞRETİLMESİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA: ORDU İLİ SAĞIRLI KÖYÜ EFSANESİ ÖRNEĞİ

Ramazan TAVUKCU

Özet

Efsane kavramı kuşaktan kuşağa aktarılarak günümüze kadar gelen olağanüstü varlık ve olayları konu alan gerçeğe dayanmayan ancak gerçekmiş gibi algılanan anlatı olarak tanımlanabilir. Yabancılar Türkçe öğretiminde Türk kültür, gelenek, örf ve adetlerinin yabancı uyruklu öğrencilere öğretimi büyük önem taşımaktadır. Ayrıca dil öğreniminde dili öğrenilmek istenen ülkenin kültür, gelenek, örf ve adetlerinin öğrenilmesi o dilin öğrenimi de kolaylaştırmaktadır.

Bu çalışma kapsamında Ordu iline ait Sağırlı Köyü Efsanesi, Yabancılar Türkçe Öğretimi alanı Türkçe metinlerle Türk kültürünün öğretimi açısından incelenmiştir. Bu çalışma ile hem yabancı uyruklu öğrencilere Türkçe öğretimini kolaylaştırmak hem de Türk kültür ve geleneklerini yabancı uyruklu öğrencilere öğretmek ve Türk kültür ve geleneklerini uluslararası arenada tanıtmak amaçlanmaktadır. Bu çalışmada doküman analizi yöntemi kullanılacaktır. Bu çalışma ile incelenen Sağırlı Köyü Efsanesi'nde kullanılan açık ve anlaşılır dilin Türk kültürünün yabancı uyruklu öğrencilere öğretimi kolaylaştıracağı bulgusuna varılmıştır.

Sonuç olarak Türk kültür, örf ve adetlerine daha fazla önem vermeli ve Türk kültür örf ve adetlerinin dünya çapında yayılması ve tanınması için çaba gösterilmelidir. Türk kültür ve geleneklerini dünya çapına yaymanın en kolay yolunun Türkiye'ye Türkçe öğrenmek için gelen yabancı uyruklu öğrencilerden geçtiği düşünülmektedir. Bu nedenle de Türkçe, Türk kültür, gelenek, örf ve adetleriyle ilgili çalışmaların sayısı arttırılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Efsane, Kültür, Yabancılar Türkçe Öğretimi, Ordu İli

ORDU

İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

MEB 2024 VE TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMLARININ TÜRKÇE DİL GELİŞİM KAZANIMLARI AÇISINDAN KARŞILAŞTIRILMASI

Semih AKKAYA

Özet

Bu çalışmanın amacı, Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yayımlanan 2024 Okul Öncesi Eğitim Programı ile Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Okul Öncesi Eğitim Programı'nın Türkçe dil gelişimi kazanımlarını karşılaştırmalı olarak incelemektir. Araştırma, doküman analizi yöntemiyle yürütülmüş; her iki programda yer alan Türkçe kazanım, gösterge ve açıklamaları içeriksel, yapısal ve pedagojik açıdan değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgular doğrultusunda, 2024 Okul Öncesi Eğitim Programı'nın kazanım-gösterge-açıklama yapısıyla daha yapılandırılmış bir öğretim yaklaşımı benimsediği; dil bilgisi yapıları, ses bilgisi, sözcük türleri ve özgün ürün oluşturma gibi dilin yapısal boyutlarına kapsamlı biçimde yer verdiği görülmüştür. Buna karşın, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde Türkçe alanı; dinleme/izleme, konuşma, okuma ve erken okuryazarlık gibi beceriler üzerinden yapılandırılmış, her beceri dört bütünleşik alt boyutta (yönetme, anlam oluşturma, çözümleme, yansıtma) ele alınmıştır. Bu model, dil becerilerini düşünme, anlamlandırma, değerlendirme ve yansıtma süreçleriyle bütünleştirerek daha esnek ve bütüncül bir pedagojik yaklaşım sunmaktadır. Her iki programda da kültürel değerlerin aktarımı ve iletişim becerilerinin geliştirilmesi ortak hedefler olarak öne çıkmakla birlikte, 2024 Programı'nda teknoloji entegrasyonuna ve somut uygulama örneklerine daha fazla yer verildiği; Maarif Modeli'nin ise çocukların öğrenme süreçlerini aktif olarak yönetmesini hedefleyen yansıtıcı ve eleştirel düşünme odaklı bir yapıya sahip olduğu belirlenmiştir. Çalışma, okul öncesi eğitim programlarının Türkçe alanına ilişkin hedeflerinin zamanla nasıl evrildiğini ortaya koymakta; eğitimciler ve program geliştiricilere uygulama ve değerlendirme süreçlerinde yol gösterici nitelikte öneriler sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi Eğitim Programı, Türkçe Dil Gelişimi, Müfredat, Değerler

ORDU

İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

